

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 4 bani, a doua-ora 12 bani,
a treia-ora 10 bani: și timbru de 60 bani

Fapte se vedem!

II.

Să urmărim mai departe vorbirea prim-ministrului Széll, care a ținut-o în dietă, ca răspuns deputatului Komjáthy și despre care am scris la acest loc în nrul trecut.

Cu privire la steagurile săsești folosite în Brașov, ministrul a zis, că colorile folosite sunt *colorile orașului*, cari nu pot fi oprite, ci pe lângă *colorile* statului pot fi întrebuințate.

Komjáthy a mai invinuit pe Széll, că foaia din Praga, »*Politik*« a scris, că stăpânirea stă la tocmală cu Românii, ca ei să părăsească pasivitatea.

Ministrul la aceasta răspunde, că n'a găsit nicăiri scris aceasta în »*Politik*«, »dar — zice el — sunt dator să declar, că eu nu aș avea nimic împotriva dacă ori-care dintre compatrioții și frații nostri români, cari azi sunt în pasivitate, ar veni la mine și mi-ar spune, când și cum voesc a părăsi pasivitatea. Că după aceasta ce hotărîre aș lua, va atîrna dela aceea, că ce ar zice respectivul și cum ar vrea să porcedă.

Căci aibă ori-cine ori-și-ce părere asupra punctului de vedere, pe care s'au pus Românii în afacerea pasivității, dar' cuget, că nu poate să aibă părerea aceea, că un bărbat maghiar sau un prim-ministru maghiar nu are voie să-i asculte, dacă voesc să vorbească despre aceasta.

După acestea prim-ministrul Széll zice următoarele:

»Eu sunt de părere, că trebuie sufocată și pedepsită ori-ce agitație sau

nisuință contrară statului; dar' de altă parte țin, că trebuie să se tacă dreptate ori-și-cui, că fiecare trebuie tratat cu dreptate, să se țină de ori-și-care naționalitate. Nu e iertat a prigonî pe nimeni, nu e iertat a se atinge de nisuințele lor culturale și economice. Trebuie să porcedem cu îngăduință, cu cruțare acolo, unde nu este lipsă de energie și trebuie să fim stricți și fără cruțare, unde e de lipsă.

Ministrul încheie cu declarația, că nu cunoaște *politică de neam*, ci cunoaște *politică maghiară*, care e și *politică înțeleaptă*.

Astfel a vorbit prim-ministrul Széll, deoparte arătând, că el a știut să lovească în popoarele nemaghiare în anumite cazuri, de altă parte laudându-se mereu, că el va face la toți dreptate, fără deosebire de lege, neam și limbă.

Pentru a fi în aderor vrednic de laudă, noi am dorî *fapte se vedem*, fapte, cari să îndreptătească laudele. Faptele însă, cari le știm până acum, dovedesc tocmai împotriva. Eată două, amintite și de dl ministru:

Slovacii au cerut să li-se dea dreptul să-și ridice un gimnasiu slovac pe *bani* lor. Legea, tipărită negru pe alb, dă drept popoarelor a-și face școale, ba obligă și statul a deschide școale pentru naționalități. Ce face însă dl Széll? *Nu dă drept Slovacilor*. Eată dreptatea!!

Un alt cas este casul cu senatul școlar din Biserica-albă, care pe *temeiul* *legei* a luat hotărîrea să-și poarte *protocoalele* nemțește și Széll nu le-a dat voie. Eată earăși dreptatea!!

Mai departe Széll în vorbirea sa a zis, că scopul lui este să întemeieze *statul național maghiar*. Asta va să zică cu alte cuvinte, că *se ne maghiarizeze*, căci numai fiind toți Unguri pe aici, poate să fie statul național maghiar. Și cu toate acestea Széll zice că el voește să ne lase în pace, să ne dezvoltăm cum vrem noi.

Că cuvintele lui Széll sînt amăgitoare, ne dovedesc earăși faptele ce vedem, că se petrec.

Dacă dl prim-ministru Széll e atât de drept față de toți, pentru-ce nu duce în deplinire legea de naționalități?

Răspundem: Pentru-că chiar și acele drepturi mici cuprinse în ea pe seama naționalităților, sînt pedeci pentru întemeierea statului național unguresc, sau pentru maghiarizare.

Dl prim-ministru Széll, dacă e atât de drept față de toți, pentru-ce lasă pe un ministru de-al seu, pe ministrul de culte *Wlassics* să facă cu ridicata școale de stat maghiarizatoare și să le prigonească pe ale noastre?

Răspundem: Pentru-că acesta e un mijloc pentru întemeierea *statului național*.

Dl prim-ministru Széll nu se revoltă în simțul seu de dreptate, vîzînd cum un alt ministru al seu, *Darányi*, voeste să turbure pacea și liniștea prin *colonisări*, făcute printre naționalități pe cheltuiala statului și numai spre binele poporului maghiar?

Răspundem earăși: Nu, de-oare-ce acesta e un alt mijloc pentru *întemeierea statului național*.

Ei, din aceste se vede, că vorbele vorbe rămân și faptele le desmint. Dru-

FOITA.

Doina lui Iancu.

Foaie verde de gorun
Prin Zarand Românii spun
Că la umbră la stejar
Doarme-al nostru ghinărar —
Odihnește somn de veci;
Pe acolo dacă treci
Se aude-un murmur sfânt
Pe-adierile de vînt.
Este slava Iancului
Stăpînul Zarandului!

Ear' în murmur de isvor
Se aude-un glas ușor —
E suspinul lui de jale
Care te oprește-n cale
Și te 'ntreabă ce mai știi
De urgiile pustii
Ale neamului străin
Ce-asuprește pe Român!

Trecătorul se oprește
Și smerit așa grăește:

Multe aș avea de spus
Ca s'auzi în ceruri sus —
Umbră sfântă și măreață
Deși nu ești în viață
Noi cu toții te slăvim,
Gata sîntem, să murim
Pentru idealul Tău
Tot sperînd în Dumnezeu;

Tu ești slavă și lumină
Toți Românii 'ți-se 'nchină,
Căci ești fala neamului
Și spaima dușmanului.
Tu 'n viață ai luptat
Glorie ai repurtat
Pentru neamul Tău iubit —
Dar' pe Tine te-ai jertfit
Mândru Craiu al munților
Și steaua Românilor!
Azi dușmanul Tău învins
Ură 'n contră-'ți a aprins.
Mic la suflet cum e el
După moarte-'ți vrea resbel,
Te insultă, te bârfește,
Gloria îți pîngărește,

Ear' pe cei-ce îți urmează
Glasul Tău și demni veghează

Ei în judecată-i dau,
Căci curajul mândru au
Ca să trimbițeze-n lume
Gloria și al Tău nume —
Și le-asvirle-'n ochi noroiul,
Putregaiul și gunoiul
Din sufletul lor hain
Plin de ură și venin.
Dormi în pace liniștit
Fie-ți numele slăvit!

Alelei și pui de lele
Nu ne temem de belele,
Multe rele-am îndurat,
Multe lifte-am svînturat
Noi urmașii lui Traian
Sînge nobil de Roman!
Ei vor să ne umilească
Fala noastră românească,
Dar' pe oi se umilesc
Și pe Iancu-'l preamăresc!

Foaie verde de macriș
Astăzi la Baia-de-Criș
Ei din nou în noi lovesc,
În poporul românesc;
Neclintiți răbdăm mereu,
Căci sperăm în Dumnezeu!

mul maghiarisărei și sub Széll va fi tot același, ca și sub Bánffy. O singură deosebire e, că Bánffy voia cu sila maghiarisarea, Széll vrea cu frumosul. De aceea ne ia cu vorbe dulci, ca să ne înșele a-i crede și a abzice de apărare. Noi însă le zicem: fapte se vedem, fapte, cari se arete, că în adevăr ați abzis de maghiarisare și că voiți a face de fapt dreptate... nu numai cu gura și pe hârtie. Până atunci noi vom continua a ne apăra neamul, legea și limba, neîncercându-ne în vorbe dulci, dar' înșelătoare. m.

Foile despre vorbirea lui Széll.

Dintre ziarle nemaghiare, cari s'au pronunțat asupra vestitei vorbiri a lui Széll, dăm azi părerea următoarelor:

»Srbobran« din Zagreb nu e mulțumit cu declarațiile lui Széll, de oare ce din acele nu se poate concluda la nici o schimbare favorabilă naționalităților. Tenorul discursului este, că Széll se laudă cu ceea ce a oprit popoarele nemaghiare. Dacă guvernul vrea să traducă vorbirea, popoarele Ungariei vor afla din el că ce nu le este permis a face.

»Branik« din Neoplanta constată, că Széll la început s'a arătat afabil față de naționalități și de aceea naționalitățile începeau a avea încredere în el, dar' acum sub presiunea opiniei publice și a curentului șovinistic, și-a rostit discursul împodobit cu 2—3 fraze. Discursul acesta ne arată în colori negre politica de naționalități a prim-ministrului. Széll răspunde lui Komjáthy arătând, că el *mereu a dat lovituri naționalităților*. Este aceasta o politică pacinică? Pot considera naționalitățile pe Széll de mai bun, ca pe Tisza și Bánffy?

Foia sârbească maghiaroană »Narodnost« laudă firește pe Széll și zice, că acesta e chemat a reinvia și continua politica lui Deák față de naționalități. Slugarnica foaie recunoaște, că Maghiarii urmăresc o politică șovinistă de neam — ceea ce Széll și toți corifeii șovinismului o tăgăduesc — dar' zice, că naționalitățile sînt cauza pentru-că nu s'au alipit la maghiarime.

Ca la noi.

Polonii de sub stăpânirea Prusiei nu o duc cu nimic mai bine decât noi, pentru-că guvernul Prusiei nu e cu nimic mai bun decât cel — maghiar. Esistă deci și în Prusia o chestie po-

lonă, precum esistă la noi chestia română. Deputatul Jazdzewski, Polon, a pus în discuție chestia aceasta în dieta provincială a Prusiei, și a făcut grave imputări guvernului prusian pentru asupririle de cari îi împărtășește pe Poloni. Întrunirile Polonilor sînt puse sub pază polițială; serviciul divin în bisericile Polonilor e împedecat; numele comunelor lor e germanizat; și așa mai departe, tot acte de volnicie și de brutalitate. Ministrul Rheinbaben s'a sculat imediat să-i răspundă, că la toate acestea Polonii sînt de vină, fiindcă caută din adins să mărească abisul între ei și Germanii. Nu leagă căsătorii cu Germanii, nu se asociază cu Germanii, pentru-că fiecare Polon consideră de tradare națională ori-ce amestec sau comunism cu Nemții conlocuitori. De aceea, se nu se plângă Polonii, pentru-că până nu vor deveni *buni Prusieni* nu se poate gândi nimenea în Prusia la o politică de împăcare cu ei. Va să zică, mai sînt și în alte țeri oameni *smintiți*, nu numai la noi. Sau, — mai sînt și alte popoare asuprite, nu numai noi! Trist testimoniu pe seama veacului luminei!

În era nouă!

Prim-ministrul maghiar Széll a declarat în dietă, că din drepturile garantate în legi pe seama naționalităților nu se poate știrbi nimica. Un drept al poporului este și acela de a-și alege pe funcționarii sei comunali, prin urmare și pe medicul. Cum se respectează însă acest drept al poporului, acolo unde poporul e românesc, se poate vedea din următoarea telegramă:

Varadia, 20 Febr., o. 6 seara.

„La alegerea de medic în cercul Voivodinț s'a născut tumult și nemulțumire din partea alegătorilor români, fiindcă n'a fost pus în candidare nici un Român din partea protopretorului, deși erau doi competenți de naționalitate română. În mijlocul unei indignări generale a fost declarat de ales medic cercual un Evreu din Vêrșet. S'a dat protest în contra actului de alegere“.

Eată cum se face împăcarea Românilor din partea organelor guvernului, numit al »legei, dreptului și dreptăței«.

De peste săptămână.

Afacerea Iancu.

Afacerea marelui și nobilului nostru erou Avram Iancu urmează înainte Tinerimea noastră e la culmea chemărei. În nrul trecut am arătat cum cei trei bravi tineri, d-nii Scurtu, Steer și Novacovici au fost osândiți pentru încununarea mormântului. S'a dat recurs și astfel după noua lege procesul se va pertracta de nou la tribunalul din Deva.

Dacă însă »dreptatea« ungurească i-a osândit, cu atât mai cu drag au fost primiți și îmbrățișați de Români pe unde ei au trecut. Astfel după proces, la Tebea s'a făcut o frumoasă și nouă manifestare la mormântul lui Iancu, cu toate că gendarmii erau de față. Apoi tinerii au fost bine primiți și sârbătoriți în calea lor spre Cluj la Deva, Simeria, Orăștie și au fost primiți cu drag de soții lor la Cluj.

Trăească tinerimea română, care ține atât de sus și falnic steagul românismului.

Despre noi.

Disputa asupra noastră, a naționalităților se face mai departe în dieta din Pesta.

Deputatul Solymossy a cerut [ca »naționalității« să nu fie urmăriți și persecutați cu prea mare asprime, fiindcă tocmai aceasta înstrăi nează naționalitățile și le alipirea cătră statul maghiar. Vészi (Weiss) József polemizează cu Werner și ia în apărare pe Sași, dela cari așteaptă însă să-și însușească limba maghiară și sentimente maghiare. Politica guvernului Széll în chestia naționalităților zice el, că e bună, pentru-că e politica urmărită de Maghiari, de o miie de ani. Melczor, deputatul Sașilor, vorbește în favorul Sașilor.

»Părinții patriei« unii ne atacă, alții ne spun cuvinte dulci, se vede, că se apropie vremea alegerilor și ear' ar avea lipsă de noi.

Foaie verde de negară
Va veni o zi de vară —
Și aceea nu-i departe
Căci puțin ne mai desparte;
Ziua mândră a dreptăței,
Ziua sfântă-a libertăței
Va lucii și pentru noi
Preaslăvindu-i pe eroi!

Dormi în pace liniștit
Craiul munților iubit,
Căci urmărm cuvântul Tău
Cu speranța-n Dumnezeu!

Alesandria, 1900. Dela Budila.

Poesii populare.

De pe Arieș.

Din Cristis, culesse de inv. A. Pinte (Arieșanul).

Frunză verde tămâiță
Țucu-ți ochii tăi badiță,
Frunză verde iederă
Țucu-te bade-n gură.

Mândră mândruleana mea,
Spune-i dragă maică-ta
Să nu-și mai bată gura
Că eu pe tin' te-oiu lua,
Când a crește iarbă-n peatră
Și lupii-or ședea pe vatră,
Nici atunci, ba nici-odată.

Asear-am fost la peșit
Cu uioșu hăl cârpit,
Că m'am dus ca să fiu dus
Că părinții 'mi-s'o pus
Și mult m'o tot cincăit
Ca să mă duc la peșit.
Da pe seară ear' m'oi duce
La mândruța mea hai dulce,
S'o peșesc pe ea cu bine
Ca să vie după mine,
'Mi-oi lua uioș fâlos
Să mă vadă de frumos,
Ori va vrea tata ori ba
Eu cu ea m'oi cununa,
Ori va vrea mama ori ba
Eu pe ea 'mii-oi lua,

Că cu mândra și-ntr'un munte
Pot trăi zile plăcute,
Cu mândra ce-mi place mie
Pot trăi ani și o miie,
Dar' cu ai ce-i place mami
N'aș trăi, o aș naibii.

Frunză verde lemn pârlit
C'asear-am fost la peșit,
La una cu șese boi
Chioară de ochi de-amândoi,
Mândrulița îi ciocușă
Sufală-n foc și vede-n ușă,
Când se duce la fântână
Caută s'o duc de mână,
Când se duce la părșu
Coată să mă duc și eu,
Când se duce ea la moară
O dau dracului să-omoară,
Boii-mi plac, că boii trag,
Cu ciocușă ce să fac.

DIN LUME.

Răsboiul în Africa-de-meză-zi.

Săptămâna aceasta englezii, comandați de generalul *Trench* au intrat în orașul *Kimberley*, care era împresurat de Buri. Aceștia s'au retras, lăsând orașul liber. Tot aici au cuprins și localitatea *Iacobsdal*, așa că ei sunt stăpâni pe un anumit loc din apusul câmpului de război, anume în jurul *Kimberleyului*.

De altă parte se vestește, că generalul *Roberts* a intrat în țara *Orange* a Burilor, unde îl așteaptă, de două părți, generalii *Kronje* și *Delarey*.

Roberts, Kronje și Delarey.

Acești trei generali stau acum față în față. *Roberts* înaintând în *Orange* află în cale pe generalul Burilor *Kronje*,

SCRISORI.

Petrecere în Șercăița.

De lângă Făgăraș, 1/13 Febr. 1900.

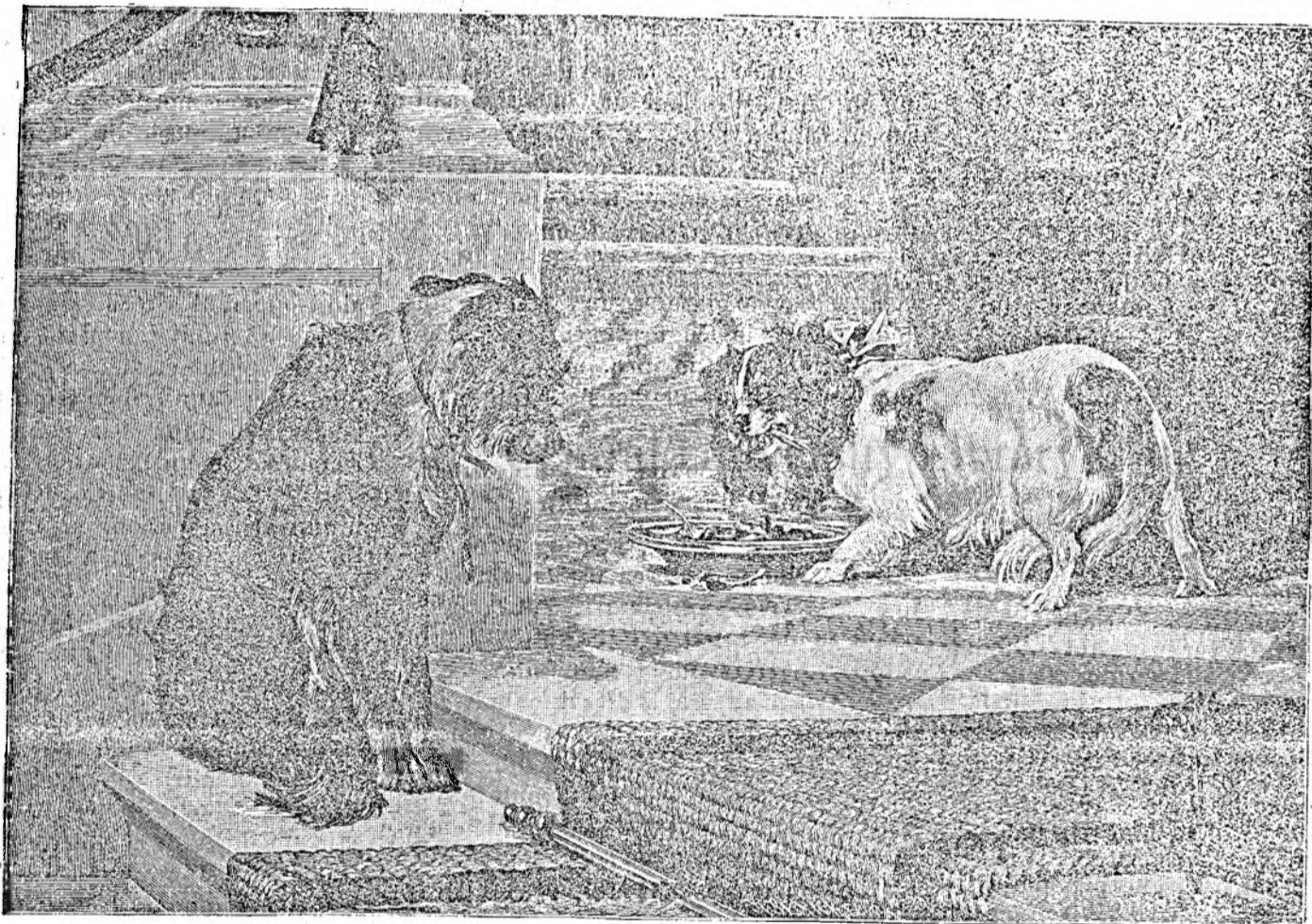
Inteligența română din *Bucium* și *Șercăița* în o frățească unire a aranjat *Duminecă*, în 30 Ianuarie v. (11 Februarie n.) a. c., la *Trei Sfinți*, în școala din *Șercăița*, o producțiune teatrală-declamatorică împreună cu joc. Producțiunea a reușit peste toată așteptarea, dovadă despre iscusința și istețimea celor-ce au avut roluri. Mult a plăcut și unirea și bună înțelegerea inteligenței din aceste două comune, cari văzând că separat nu pot împlini astfel de lucruri bune și frumoase s'au unit, ca așa mai mulți împreună să o poată face. Publicul a rămas pe deplin mulțumit cu cele prestate cu acest prilej. Producțiunea a dovedit și aceea, că cu o voință tare ori-și-ce lucru bun se poate face. S'a jucat piesa teatrală »*Sărăce*

mod demn de toată lauda. Cu deplin succes s'a achitat de rolul său și dl *Vic. Bărbat*, ca tânăr boier. Dl *L. Dogariu* încă imita bine pe bătrânul pădurar.

Cel din urmă punct a fost »*Negustorul și nărodul*«, predat de d-nii *Visarion Bica* și *Aurel Opreș*, apoi afară de program a mai cântat două cântări solo tânărul *G. Vasu*, stud. cl. III. comercială în *Brașov*, care asemenea a fost viu aplaudat.

Cu aceasta a fost sfârșită producțiunea, ear' după pauză s'a început cu o vie veselie jocul, deschis cu o mândră horă și s'a continuat până în zorile d'albe.

Public a fost numeros, chiar și din depărtări. Au fost mai mulți domni preoți, apoi învățători, notari etc. din *Șercaia*, *Sinca-veche*, *Ohaba*, *Bucium*, *Mărgineni* etc. etc. Aud, că și întratele au fost destul de mulțumitoare, dar peste tot isbânda morală este cel mai mare câștig. **Un oaspe.**

SĂRAC ȘI BOGAT.

pe când — după-cum se anunță — o oaste de-a Burilor sub comanda lui *Delarey*, s'a ivit în dosul Englezilor, așa că aceștia sunt amenințați a fi încunjuțați.

Din *Bruzella* se anunță, că Burii au planul să taie comunicația lui *Roberts* între *De Aar* și *Modder-River*, apoi să ocupe mereu aripele oastei, pe când în centrul terenului înspre *Bloemfontein*, provăzută cu palisade, valuri de pământ și șanțuri să întimpine grosul oastei lui *Roberts*. Acest plan îl eșecută *Delarey* și *Kronje*. Despre acesta din urmă nici acum nu știu Englezii unde se află cu oastea sa.

Știrile mai nouă arată, că Burii sunt în retragere peste tot locul. Aceasta a produs mare bucurie în *Londra*. Numai bucuria să nu fie prea timpurie, căci se poate că Burii să retragă numai ca să ajungă în poziții bune.

lucie», de *Iosif Vulcan*. Toți diletanții 'și-au îndeplinit bine rolurile, dar' cu deosebire d-șoara *Aurelia Dobrin*, ca *Veselina*, a jucat minunat și ne-a încântat și cu vocea-i melodioasă. Deasemenea 'și-au jucat bine rolurile d-nii *Visarion Bica*, ca *Ioța*, cărauș și *Nic. Bărbat*, ca *Viligă*, june nătărău. Cest din urmă prin imitarea nătărăului a făcut mult haz. Dl *Visarion Bica* este cunoscut ca dibaciu diletant și dela alte ocașuni.

A urmat punct II, dar' în locul anecdotei »*Țiganul împărat*«, care încâtva e cam cunoscută publicului — s'a predat monologul »*Herșeu Boccegiul*«, de *Vasile Alesandri*, prin dl *Gal. Ganea*, care deasemenea prin predarea-i comică a făcut mult haz și voe bună.

După aceasta a urmat punctul III. și cel mai hazliu, adică comedia »*Vlăduțul mamei*«, care a succes peste toată așteptarea, de oare-ce dl *Tr. Cerbu* a jucat foarte bine și natural pe *Vlăduț*.

Între ceilalți diletanți a eselat și aici d-șoara *Aurelia Dobrin*, ca *Smărăndița*; ear' d-na preoteasă *M. Bărbat* a predat pe mama lui *Vlăduț* într'un

Sărac și bogat.

— Vezi ilustrația. —

Am spus și de alte ori că pictorii (zuvăgii) fac câte-o icoană frumoasă, asemănând lucrurile din viața omenească cu alte lucruri din natură sau din viața animalelor etc. bună oară cum facem noi cu pildele sau fabulele, din cari tragem adese-ori învățături.

O astfel de asemănare e și în chipul ce-l dăm azi. În dreapta e cănele desmierdat și care are hrană bună, întocmai ca un om bogăto și îmbuibat, în stânga e bietul căne necăjit și flămând, cum e și omul sărac pe lumea asta. Acesta ar vrea să îmbrace și el din mâncarea cea bună, dar' îmbuibatul nu-l lasă, îl huidue fără milă. Așa-i este soarta, deși poate că cel flămând a făcut mai mult folos, păzind toată noaptea casa, pe când desmierdatul a dormit undeva în unghet al casei.

Pictorul a voit să arate, că adese-ori este pe nedreptul împărțită între oameni sărăcia și bogăția.

Din pildele altora.

Pentru limbă și tricolor.

În *Croația* sunt la putere Croații. Croații sunt frați de sânge cu Sârbii, Bulgarii, Slovacia, Rușii, adică cu marea trupină slavă.

Dar pe lângă Croați se află în *Croația* și un număr mai mic de Sârbi.

Croații însă, dorind ca al lor neam să dea mai cu zor înainte, fiindcă pentru neamul lor aci e leagănul, ear' Sârbii să desvoaltă în țeara lor liberă, în regatul Sârbiei, — au tocmnit trebile ca în *Croația* toate să meargă mai pe croațește, ca pe altă limbă.

Sârbii, mai puțin la număr, n'au prea făcut ei prin vremuri gură pentru acest lucru, — dar' înaintatul timp național în care trăim, a trezit chiar și în inimile lor dorința de a se întrepune pentru dreptul limbei lor naționale în *Croația*, deși chiar de ar fi nițel trecută cu vederea, n'ar fi din partea unui străin și dușman primejdios, ci din a unui frate de sânge, de a cărui desvoltare și întărire n'au să se sparie, ci chiar să se bucure.

Cu toate acestea, 'și-au zis Sârbii, pielea îmi e mai aproape decât cămașa, și cămașa decât sumanul, — și au pornit mișcare pentru a îndupleca guvernul croat a face drepturi limbei lor, jos și sus.

În luna ce trecu, Decembrie, ei au ținut o adunare națională anume, luând parte peste 500 de Sârbi naționaliști, cari au hotărât a cere guvernului mai multe lucruri, și anume:

1. Ca în țeară să fie cinstit și recunoscut și *tricolorul național sârbesc*.

2. Să fie deopotrivă îndreptățită slova cirilică (care e și în cărțile noastre bisericesti vechi) cu cea latină. Asta fiindcă Sârbii scriu cu litere cirilice (»potcoave«) pe cari la oficiile țerei în *Croația* nu le primesc, ci numai litere de acestea »latine«, (cum sunt și astea din foaia noastră).

3. Drept deplin de a deschide școale populare naționale sârbești, nu numai croate, cum și școli medii (gimnasii).

4. Învățarea limbei sârbești și la școala cea înaltă (universitatea) din Zagrab, orașul întâiu al țerei.

5. Ajutorarea bisericilor și școalelor cu limbă sârbească, din *vistieria țerei*.

6. vot universal la alegeri, (adecă drept de vot și pentru săraci ca și pentru bogăți, dacă sunt majoreni și nepătați), și altele încă.

Ce vedem noi din toate acestea?

Că nu numai popoare întregi, dar' și frânturi mici de popoare, să ridică azi în picioare și punându-se cu curaj în fața celui mai tare, cer lărgământ, aer și soare, pentru limba și națiunea lor, — și vedem mai ales, că din drepturile acestea nici frate la frate, decum la străini, nu e aplecat a lăsa nimica!

Cu măsura aceasta în mână privind mai deaproape ținuta noastră a Românilor din țările coroanei ungare, nu cu puțină părere de rău trebuie să vedem, că noi nu suntem atât de neînduplecați, de cerbicoși, de îndărătnici, — o cerbicoșie și îndărătnicie nobilă, — ca, de pildă, puținții Sârbi din *Croația*, deși nouă numai frați nu ne sunt aceia cari vor ca tot a lor și ear' a lor vorbă să se cultive și lățească în toată țeara!

Chiar și din dreptul limbei prea îngăduim noi mult, ear' de o cerere a cinstirii *tricolorului nostru național* — nici nu ne-am apucat!

Avem însă cele mai bune nădejdi, că un viitor nu depărtat, ne va porni și pe noi pe căi avântate, când cere-le-vom și mai mult decât le-am cerut!

Ear' atunci, dar' și până atunci, bărbați să fim!

Ionel.

Avram Iancu.

IV.

Numai în creerul sūcit al scriitorilor unguri, după care apoi se ia și obștea gură-cască a cetitorilor lor, mai poate afla încolțire gândul și credința, că *Avram Iancu* ar fi fost un om fără inimă, fără cap și fără caracter, că ar fi fost chiar o »căpetenie de tâlhari«, adecă de omoritori de oameni »nevinovați« (unguri).

Chemăm între altele mărturia căpitanului Gratze, care a cuprins Turda în revoluție, ajutat de trupele lui *Iancu*, și care dând seamă mai marilor sei despre cele pățite, raportează și despre *Iancu și oștenii sei*, zicând între altele:

»Admirabil (de minune bine) s'a purtat prefectul *Iancu* prin ținuta sa corectă, nepătată, prin dreapta deosebire ce face între oamenii înarmați (inimici) și între cei nearmați (pacnici).

»In întreagă această expediție, mi-am împărțit lagărul în repausul seu cu *Iancu*, și prin aceasta am avut mult prilej a-i cunoaște caracterul: El are numai două dorințe: susținerea *monarhiei* (împărăției) și *deopotrivă îndreptățirea a națiunii sale*.

Aceasta e părerea unui om străin și de noi și de Unguri, care însă a cunoscut pe *Iancu* de aproape și 'l-a văzut purtându-se în focul însuși al luptei.

Dar' eată și câteva păreri chiar *ungurești*, date de oameni iubitori de adevăr istoric, în zilele noastre:

Jancsó Benedek, Ungur altfel încarnat, primind părerea altui autor, scrie în o carte mai mare a sa, că »*Iancu* nu poate fi pus într'o linie cu alți conducători ai poporului român (din acele vremi), căci el era zidit din material mai nobil ca aceia... În Ardeal o știu foarte mulți, că *maghiarimea* din Munți, care în acest fioros războiu mult a avut de a suferi, a ținut pe *Iancu* de mai bun, mai nobil, decât soții sei. Multe familii din nemeșimea ungurească au a mulțumii de-adreptul lui *Iancu*, că au scăpat cu vieața din furia *Moșilor*«.

Un alt scriitor ungur, *Kövary*, scrie:

»Sunt totuși doi, cărora nici dușmanul nu le poate tăgădui oare-care recunoștință: unul e *Nicolae Solomon*, prefectul comitatului Hunedoara, care n'a omorât și n'a prădat, — al doilea *Avram Iancu*, care din dor național a înarmat munții!« »Vandalismul (pustiirile) nu 'l-a spriginit *Iancu* niciodată«.

Un alt scriitor ungur, *Ūrmösy Lajos*, scrie următoarele:

»Fiind vorbă despre *Iancu*, țin să pomenesc, că e o mare greșeală a numi pe acest bărbat »tâlhăr ucigaș«. Acest bărbat n'a făcut astfel de fapte. El a prins arma din principiu...« etc.

Mai adaugă la aceasta faptul dovedit și recunoscut, că *Iancu* a intrat în revoluție ca om cu avere, și în decursul revoluției nu s'»sporească«, cum ar fi făcut de era »căpetenie de tâlhari«, dar' »și-a cheltuit-o încât a rămas sărac, și a murit sărac după liniștirea vremilor,

adauge că o mase de aur ce 'i-a fost încredințată spre pază în aceste vremuri, și stăpânii aurului nu s'au aflat după aceea, a predat-o vistieriei țerei, dar' sieși nu 'și-a ținut-o, — și vom pute vedea în sufletul lui *Iancu* ca în oglinda unui lac cu apă curată și lină, și vom vedea, că pe cât a fost el de mare în faptele sale războinice, pe atât de mare și în sufletul seu ca om, când era vorbă de vieața și averea străinilor și peste tot a celor-ce nu cu armă ucigașe de libertate să ridicau.

Cunoscut-a *Iancu* dorințele nobile ale poporului seu, cari erau: să-și dobândească și el libertatea și deopotrivă îndreptățirea ca națiune în această țeară și cunoscut-a și poporul român sufletul asemenea nobil al lui *Iancu*, care nuse încălzia pentru nimic altceva decât pentru acele dorințe legiuite ale neamului seu, și numai aceasta 'l-a putut aduna în cete atât de mari, ca de farmec ridicate în jurul lui, încât la glasul lui săriră în foc zeci și sute de mii, încât numai morți rămaseră ca la 40.000, și numai tulpnicile lui *Iancu* erau glasurele chemătoare ce puteau să-i pornească în războiu sau să-i oprească pe loc!

Cunoscut-a *Iancu* dorințele legiuite ale poporului seu și poporul român nobleța sufletului *Iancului* sau, căci numai așa s'a putut el viri atât de adinc în inimile acestui popor, încât cei-ce rămaseră vii după răzmiriță, îl priviau pe *Iancu* ca pe un părinte al lor bătut de soarte și îl încunjurau cu dragostea lor, inteligenți și țărani, și în nenorocirea lui îl primiau în casă ca pe un sfânt, și la moartea lui își revărsară munții tot poporul lor spre *Țebea*, și fu acolo o mare, întinsă și lată, de popor român cernit, și preoții alor treizeci de sate din *Zarand*, petrecându-'l spre vecinică așezare în umbra »*Goronului lui Horia*«, și fiind mândru cel-ce a putut ajunge a duce și o făclie în nesfirșitul șir de făclii, pe de laturile convoiului trist. Și numai așa, fiind sufletul lui intruparea cea mai frumoasă a sufletului poporului român, s'a virit el în inimile poporului nostru, că ajunse a fi cântat în cântecele lui eroice ca și jalnice, ca o figură deosebită, cu o arătare mare a lui, răsunând încă aceste cântece peste plaiurile românești până în ziua de astăzi.

Este drept aceea o nemernicie, o stîrpiră de suflet, ca cineva să spună, că el a fost »căpetenie de tâlhari«, ceea-ce e a se tâlcui într'acolo, că miile adunate în jurul lui *Iancu* n'au fost adunate în chip firesc, însuflețit, ci numai doară de dorul jafului!

Apărător național a fost *Iancu* și nobili luptători pentru libertate oștenii sei, ear' făptuitori și răpitori nu numai de lucruri lumesti, materiale, ci de bunuri sufletești, naționale, cari nu pot fi plătite și cântărite cu aur, — au fost și rămân aceia, cari au cercat a zădărnici aducerea la vieață în această țeară a frumoaselor stări de lucruri, drepte și libere, pe cari *Iancu* și poporul seu le doria.

PARTEA ECONOMICĂ.

Legumăritul în școala populară.

Prelegere ținută de d-șoara inv. *Elena Coman* în adunarea dela Calvaser a învățătorilor români gr.-cat. din desp. Sibiiului.

Apropiindu-se drăgălașa primăvară, care ne scoate din casă și ne îndeamnă să muncim pe-afară, în câmp, grădini și vii, că destul am mocoșit în casă o iarnă întreagă, ne simțim îndemnați a publica tractatul frumos al d-șoarei învățătoare *Elena Coman* despre legumărit.

După-ce d-șoara învățătoare arată pe scurt chemarea școlii populare, trece a vorbi despre legumărit astfel:

Deși economia în genere luată are mai multe părți, eu însă mă voiu mărgini la partea aceea, care ne arată frumosul și care stărneste gustul estetic. Și într-adevăr, căci o grădină lucrată după toate recerințele, numai la privirea ei simțim ceva mulțumitor și atrăgător.

Fie-mi iertat, onorată adunare, ca mai întâiu să înșir acele condiții ale unei grădini, fără de cari ea nu ni-s'ar pute prezentă în modul recerut, și anume: Lucrul de căpetenie este, că după-ce locul grădinei îl avem, acela trebuie bine închis cu pălan sau cu gard, așa, încât în ea să nu poată pătrunde animalele noastre de casă, nici galițele, căci la din contră totul se întoarce spre paguba noastră. Apoi pământul trebuie gunoit, și pentru grădină cel mai potrivit gunoiu cred a fi cel copt bine, adevă putred. Încă înainte de a săpa, pentru-ca în ea să se vadă nu numai bunul, ci și frumosul, să ne împărțim grădina în două prin o cărare lată, care trebuie să treacă în lung chiar prin mijlocul ei. Pe margini jur-împrejur pe lângă gard, dar' nu lipit de gard, rămânând un părau cam de 70 cm. trebuie să se facă o altă cărare, apoi tot de lățimea acesteia facem alte 3—4 cărări în depărtări deopotrivă una de cealaltă, numai cât acestea au să fie în latul grădinei. Făcând astfel cărările, întreaga grădină ni-se înfățișează în mai multe table împărțită. Insemn apoi, că din cauză ca apa de ploaie să se poată scurge și astfel să nu fie tot bălți pe cărări, ele au să se facă de așa, încât la mijloc să fie mai ridicate și de cele două laturi mai jos, și apoi cărările astfel lucrate trebuie presărate cu prund (nêsip), care

încă ajută mult, pentru-ca cărările să fie sbicite. Cu prilejul săpatului trebuie să fim cu luare aminte ca acela să nu fie numai proforma, ci trebuie săpat afund de un hârleț bun, pentru-ca rădăcinile de flori și legume, de altcum destul de gingașe să poată străbate prin pământ.

Rigolarea grădinei nu numai că nu ar fi de prisos, ba ar fi chiar de lipsă cel mult la 3—4 ani barem. După-ce grădina e împărțită în table, e săpată și greblată, adevă pământul mărunt bine, urmează sămânarea aceleia. De sine înțeles, că morcovii, pătânjeii și cu un cuvânt celelalte legumi și flori etc. nu le vom sămăna de-a valma, ci pentru fiecare soi de legume sau flori trebuie menit un loc deosebit. Pentru-ca legumelor să le putem asigura acel loc deosebit trebuie să formăm așa numitele straturi, a căror lățime să nu fie mai mult ca 1 m. 20 cm., pentru-că atunci am întâmpina greutatea la plivitul lor. Toate straturile trebuie făcute de așa, ca cu câte un cap să vină în cărarea cea mare, ear' celelalte cătră gardul din stânga și dreapta al grădinei, dar' trebuie să îngrijim de așa, cât la fiecare tablă jur-împrejur să fie câte un părcan lat de 50 cm. Atât la facerea cărărilor, cât și a straturilor avem să ne folosim de câte o sfoară lungă, pentru-ca să le putem face în direcțiuni oable. După-ce acestea sânt făcute, urmează sămânatul. Nu voi înșira mulțimea deosebitelor feluri de legumi, ci mă voi mărgini numai la acelea, cari după părerea mea sânt neapărate de lipsă oamenilor nostri plugari, adăugând îndată la fiecare soi de legumă și lucrul ce are să se facă. Cele mai neapărate de lipsă legumi se pot numi curechiul sau varza, sălata, crumpenile, crastaveții, ceapa, aiul, fasolea, ridichile, morcovii, țelerul și pătlăgelele.

Curechiul sau varza.

Curechiul este unul dintre cele mai de lipsă legume pentru fiecare casă, ceea-ce cred că nu e de lipsă să o dovedesc, după-ce despre aceasta cred că sântem incredințați cu toții. E drept, că oamenii s'au îndatinat a pune curechiul la câmp, însă dacă este grădină pentru-ce să nu se cultive acolo, pen-

tru-ce să alergăm până la locul cutare și cutare, când noi îl putem avè acasă. Deci pentru curechiu, dacă e cu puțință, trebuie a se menî din tablele grădinei una întreagă. Fiindcă deosebim 2 feluri de curechiu, și anume: de vară și de toamnă, cel de vară îl putem planta acasă în grădină, ear' cel de toamnă afară la hotar. Pentru a pute planta tabla respectivă cu varză, avem lipsă de așa numitul răsad, care însă mai bine îl vom pute căpăta așa, dacă încă de timpuriu ne vom face așa numitul strat cald (melegar), unde sămânța de varză se seamănă, și numai când varza răsărită e cam de 10—13 cm. înaltă, se smulge și se răsădește. Stratul cald se poate face în două moduri, și anume: în pământ și deasupra pământului. În pământ se face așa, că săpăm o groapă în pământ largă cam de 160 cm., afundă de 80—100 cm., ear' lungă atâta cât ne cere trebuința, bine înțeles că poziția stratului cald trebuie să fie de așa, încât să fie în fața razelor soarelui. Groapa astfel pregătită trebuie să o umplem dacă se poate toată cu gunoiu de cal, pentru-că acesta ține mai cald. Gunoiul însă trebuie bătucit. După-ce groapa s'a umplut cu gunoiu, atunci peste fața pământului mai punem încă ca de o schioapă gunoiu și apoi punem jur-împrejur scânduri. Peste gunoiu mai punem încă o pătură de pământ ca de 15 cm. Stratul cald trebuie făcut îndată-ce soarele începe a-și răspândi căldura sa binefăcătoare, adevă prin Februarie sau Martie. În stratul cald vom sămăna pentru răsădire curechiu sau varză, sămânță de ceapă, sălata și pătlăgele, pentru-că celelalte se pot sămăna și de-adreptul în grădină. Al doilea strat cald se face așa cum e datina la țeranii nostri, cu deosebire numai, că acela pe cât ne iartă împrejurările să fie făcut earăși numai din gunoiu de cal. Observ, că după-ce sămânța s'a sămănat în stratul cald, aceea, atât aci cât și în grădină nu e iertat să o coperim cu pământ mai mult, decât numai de grosimea unui cm., pentru-că ea fiind de natură gingașă și slabă, fiind acoperită cu mai mult pământ sau ar răsări numai foarte târziu, sau de loc. Câștigându-ne astfel răsadul trebuincios, pământul în care are a se

Călătorie spre iad.

Povestire de *Ioan Bochiș*, preot în Borșa.
(Urmare).

Vezi, iubite cetitorule, dacă te bagi într'o apă mare, întâiu te uzi pe picioare numai până în glezne, dacă mergi mai afund te uzi până la genunchi, de te bagi și mai în lăuntru în apă îți ajunge apa până în brâu. Atunci de poți te întoarce îndărăt, dar' de vei face încă un pas în lăuntru apei, prea ușor ajungi în vârtej și atunci nu te mai poți întoarce îndărăt, te ridică unda apei, te aruncă în vârtej și te îneci.

Poate și ție îți place câte-o puțină pălincuță, dar' dacă 'ți-se golește flașca, nu-ți bate capul de părete de ce s'a golit. Dacă numai într'atâta-ți place beutura, ești numai până în glezne în apă. Dar' când până acolo te-ai dedat cu ea, cât nu poți nici mânca fără pălincuță, nici nu-ți țienește de nimic,

atunci te îngrijește că ai ajuns până dinsus de genunchi, sau ești slab de compacție și vezi că-ți strică beutura și tu totuși nu te contenești dela beut, vezi că-ți beai moartea prea timpurie, — ai ajuns în vârtejul vinarsului, care poți fi sigur că te va omorî.

Poate, cât de adese-ori în puiucul lăzei nu-i nici un sfânt de crețar, în puiucul mesei nici o cărmogă de pâne, la casa satului darea e neplătită. Dela cutareva om, pe care încă nu 'ți-s'a dat prilej a-l înșela, sau chiar dela jupânul Avrum cu ceva minciună împrumuți bani, dar' nu ca să cumperi pâne, sau să plătești darea, dar' nici 'i-ai împrumutat ca doară să mergi cu ei acasă, ci îndată-ce ai prins paralele în mână de-auna îi lași la Jidov. Ei prietene! dacă la atâta ai ajuns, te grijește, că-ți ajunge putoarea lui Avrum până în gât, te va îneca. Gâtul tău acuma e domn peste tine și de acela trebuie să ascuți, ca cătana de mustra Neamțului.

Dar' să presupunem, că nu ești așa mare prieten al vinarsului. La cărcimă nu mergi numai odată în săptămână, și atunci numai Dumineca și în sărbători după ameazi, ca să te mai întâlnești cu prietenii și să povestești cu ei. Apoi frate, cu prietenii și chiar în cărcimă nici tu, ca lumea, nu te poți povesti cu gura goală, că te-or judeca cei de față că ești sgârcit. Scoți și tu o jumătate de litră de vinars și cu aceea-ți petreaci până seara. Dintr'o jumătate de litră nimeni nu se îmbată, nu se poate numi beutor. Însă frate, să facem amândoi nițel sămădaș. O jumătate de litră de vinars de comun e numai 20 cr., dacă tu în toată Dumineca bagi în buzunarul Jidovului 20 cr., într'un an ai băgat în puiucul Jidanului 15 fl. întregi. Te duci la Jidan 10 ani întregi numai Dumineca și știi cât ai pus pe loteria Jidanului? 150 fl. în capăt. Ear' dacă în 30 de ani, zic numai Dumineca, cauți putoarea Jidanului, în economia ta ai pagubă de 450 fl.

planta curechiul trebuie arat sau săpat încă de cu toamnă, dar' afund, lăsându-l negrăpat sau negreblat, pentru-ca espuserului în decursul iernei și degerându-se să se îmbunătățească. Primăvara e de a se ara din nou și dacă se poate și trebuința cere, trebuie arat a doua-oară, pentru-ca pământul să se mărunească și gunoiul să se mestece bine, apoi se grapă sau în grădini se greblează bine, ca așa să se zdrobească toți bruşii. Isprăvindu-le acestea urmează răsădirea însuși. Curechiul de vară e bine a se răsădi cam pe la mijlocul lui Aprilie, încât cu finea lunii Iunie să fie format de ajuns. Ear' cel de toamnă trebuie răsădit cam pe la sfârșitul lunii lui Maiu, în depărtare cam de 50 cm., după măsura poporului, de un cot. Bine înțeles că această depărtare trebuie să fie de toate laturile, încât curechiul să nu fie împedecat în dezvoltarea sa. După-ce pământul s'a sbicit se sapă întâia-oară, ear' când curechiul e în 4 frunze se sapă a doua-oară, când apoi la rădăcina lui pe lângă fir formăm un moșinoiu, ca așa să aibă reveneală. Dacă numai se poate, e bine a se săpa și a treia-oară, căci așa stîrpindu-se buruienile și mișcându-se pământul să se desvoalte mai tare. Pe timpul secetos verzăria trebuie udată toată și aceasta să se facă numai seara după apunerea soarelui, ca așa peste noapte să se poată sbea la rădăcina lui. Cu aceasta s'a făcut destul pentru curechiu și așa reștează numai roada lui, care e cel mai ușor lucru. Înainte de a trece însă la alte soiuri de legume aflu cu cale a mai însemna, că econoamele noastre să nu trebuiască să dea bani și pe sēmēntă de curechiu, toamna, cu prilejul tăiatului de curechiu să-și aleagă vre-o 7—10 căpățini mai frumoase, cari smulgându-se cu rădăcini cu tot și păstrându-se peste iarnă în pivniță, ca să nu degere, primăvara le va așeza în pământ astfel, încât să nu se vadă de loc.

Va să zică și căpățina are să fie în pământ, care va da un luger pe care peste vară crescând frunze și flori va produce sēmēntă, care culegându-se pe timpul când e coaptă, se păstrează pe anul viitor.

(Va urma).

A treia prelegere economică în Seliște.

Mercuri, s'a ținut a treia prelegere economică. Și această prelegere a reușit din toate punctele de vedere foarte bine. A fost ascultată de un public foarte numeros din loc. Dintre comunele vecine numai comuna *Sibiel* a fost reprezentată prin harnicul și cunoscutul econom *I. Popescu* însoțit de alți doi fruntași economi. Laudă vouă bravi țărani, cari vă știți folosi de aceste bune prilejuri de îmbogățire a minței, cu frumoase, dar' mai ales pentru voi țărani, foarte folositoare cunoștințe.

Neinteresarea *Vălenilor* și a *Tilișcanilor* față de aceste instructive prelegeri începe a deveni, hai să zic deocamdată numai... deochiată. Dar' avem firma speranță, că la prelegerile ce se vor ține în Duminecile din »post«, totuși vom ave onoarea de cât mai mulți participanți și din aceste două fruntașe comune ale cercului, aflătoare în imediată apropiere cu *Seliștea*. Atunci umilit scrisul va ave bucuria și fericirea de a le... stînge cărbuni de deochiat.

Dl *D. Comșa* a preles de astă-dată, conform programului despre »*Culesul și păstrarea poamelor*«.

D-sa a vorbit pe larg despre însemnătatea culesului, uneltele necesare la cules, când să se culeagă? cum să se culeagă?, păstrarea lor în general, și localul de iernat.

Prelegerea se înțelege de sine foarte instructivă fiind a fost ascultată cu cel mai viu interes. Prin întrebări și spunerea de pățanii proprii puse și spuse de mai mulți ascultători, ea s'a făcut și mai interesantă și mai instructivă.

Că aceste prelegeri vor ave în timpul cel mai scurt și succes moral, mă încredințez despre aceasta faptul, că atât la prelegerea de față, cât și la cea trecută am observat pe mai mulți economi tineri, făcându-și chiar notițe în scris. Eu cred că acest fapt poate fi privit de bun augur.

Arghir.

Societatea de cumpătare din Babța.

Babța, 1 Februarie n. 1900.

»Societatea de cumpătare din comuna Babța (Sălagiu)« și-a ținut a VII-a adunare generală, la care au luat parte un număr însemnat de membri. Președintele, dl *Petru Pop*, prin o vorbire potrivită, în care arată folosul societăților peste tot și îndeosebi a societăților de cumpătare din punct de vedere economic, declară ședința de deschisă.

Notarul și întemeietorul societății, dl *Gavriil Aluașiu*, învățător în pensiune, cetește raportul comitetului despre lucrarea sa din anul trecut. Raportul a fost ascultat cu mare atențiune și viu interes din partea adunării, exprimându-i-se dlui Aluașiu mulțumită protocolară.

Cassarul *Gligor Bălaș* și controlorul *Gl. Ioan Buda* arată, că fondul de bucate are 201 $\frac{1}{4}$ mierțe mari de cucuruz, ear' în fondul bănesc 115 coroane și 74 bani, după-ce s'au scos cheltuelile de 70 bani. Aflând comisiunea aleasă șocotile în regulă, sus zișilor li-s'a dat absolutor.

Amăsurat ș-ului 9 din statute pe anul 1900 se alege oficiali în persoanele dlor: *Petru Pop*, preot, de președinte; d-nii *Teodor Pop* și *Traian Brândușan* de vicepreședinți; învățătorul pensionat dl *Gavriil Aluașiu* și învățătorul local dl *Iuliu Murășan*, de notari; *Vasile Blidar* de cassar, ear' *Gavriil Șimonca* de controlor. Membri în comitet: *Gligor Bălaș*, *Ioan Buda Gl.*, *Ioan Pop Gl.*, *Petru Buda*, *Stefan Blidar* și *Teodor Feidi*. Președintele aduce la cunoștința adunării, că redacțiunea revistei economice »*Lumina Satelor*« a binevoit a ne trimite foaia în cinste și pe anul 1899. Adunarea ia spre plăcută știință, hotărînd a 'i-se aduce mulțumită protocolară și a 'i-se trimite o adresă de mulțumită.

Învățătorul pensionat dl *Gavriil Aluașiu*, strămutându-se în comuna vecină *Racova*, roagă adunarea a-i primi abzicerea de notar. Președintele prin o vorbire frumoasă arată hărnicia dlui Aluașiu cu întemeierea »Societății de cumpătare«, rugându-l în numele adunării a fi și în viitor conducătorul de frunte al acestei societăți.

»Societatea de cumpătare« din comuna noastră înaintează frumos. De-arda bunul D-zeu, ca societăți de acestea să se înmulțească între Români noștri pretutindenea, ca prin ele să se stîrpească patima beției, care se lățește ca o boală lipicioasă pe tot locul între ai noștri.

Iuliu Murășan,
învățător.

și otrava puturoasă a Jidanului încă nu-i nicăieri.

Acuma să presupunem, că în toată ziua numai de 10 cr. îți aduci acasă puțtoarea jidovească, într'un an întreg 36 fl. ai scris pe răvașul Jidanului. Dacă o faci aceasta în 10 ani, eată ai plătit 365 fl., în 30 de ani de vei face tot așa ai scos din averea ta 1095 fl. Ce avere frumoasă ar fi aceasta pentru pruncul tău, sau zestre mare la o fată de măritat. Dar' să luăm numai de jumătate suma aceasta și ai ave aproape la 600 fl. în punga ta. Oare care tiner nu 'ți-ar cere fata pe întrecute să 'ți-o iee? Și 'ți-ar binecuvēnta și țărina după moartea ta. Și să știi și aceea, că câți cruceri 'ți-a dat D-zeu în vieța ta, despre toți te va lua la sămădaș, — pildă ne e sf. scriptură: stăpânul cu talanții.

Apoi frate Române! câți să abat dela sămădașul ce 'ți-l-am făcut? Câți beau în toată Dumineca nu 20 cr., ci 50—60 cr. ba și florini întregi; câți

beau Dumineca agoniseala de pe toată săptămâna fără a se gândi la muiere și băieți că ei sînt lipsiți.

Eu din toată inima îți dau un sfat, iubite prietene Române. Vei ave folos din el de-l vei asculta și primi, cu toate-că știu curat, că jupânul Avrum se va mânia pe mine, dar' ce-mi pasă mie de supărarea lui, numai când ție 'ți-aș fi spre ajutor. Când îți gâdilește diavolul gâtul și te îndeamnă să mergi la cărcimă bagă-ți mâna în punga cu banii și scoate din ea atâta cât gândești astăzi a cheltui. Apoi știi ce să faci? Nu merge cu banii luați din pungă la cărcimă, fără-ți bagă banii într'un perșeu, din care să nu-i poți scoate până nu o vei strica. Ear' în timpul care te-ai îndatinat a-l petrece în fleacuri în cărcima cea puturoasă, dacă știi ceti ia în mână o carte bună ori de rugăciuni, ori de ceva povești, și cetește din ea. Cărți de acestea, har Domnului, astăzi avem destule. Ear' dacă nu știi ceti,

cearcă-ți părinții, frații, surorile și alte rudeni, și vei vedea cu câtă plăcere te vor primi, și câtă bucurie le vei face, cu vorbe frumoase despre starea unuia sau a altuia și vei vedea cât de bine și repede îți va trece timpul. Și după-ce te-ai povestit vei merge acasă la familie, vei observa cât de voios vei fi, și cât îți va fi de ușurat sufletul, că astăzi nu 'ți-ai prădat banii, nu 'ți-ai stricat sănătatea trupului și nu 'ți-ai adaus păcate grele la suflet.

Dacă îmi vei primi statul nu va trece mult timp și perșeu cu crețarii se va umple și acum vine întrebarea că ce să faci cu banii? Ai ficiori, cumpără-le o păreche de viței sau vițele, și îndeamnă a-i grijă așa, cât ca ai lor să nu mai fie de frumoși în tot satul. Prin aceasta îi dedai la hărnicie și cruțare, la îndemn de a spori averea. De ai fete tot asemenea fă, știind că astăzi fără zestre fata poate fi cât de frumoasă și harnică, dar' nu se prea poate mărita.

Despre măiestrii.

XV.

Cărămidăria (șiglăria). Cu facerea cărămizilor vedem cuprinși mai mult pe bieții țigani. Dar' sunt cunoscuți Români nostri din Bistrița ca cei mai buni fabricanți de cărămizi și de țigle. Ei trăesc din această măiestrie, și trăesc bine. Oare cum ar fi dacă s'ar pune oamenii nostri cei mai săraci, cu deosebire din ținuturile lipsite de lemne și lipsite și de peatră, cum sunt unele ținuturi ale Câmpiei, ce ar fi, zic, dacă s'ar apuca de facerea cărămizilor? E drept, că mai întâiu ar trebui să o învețe bine, dar' după aceea ar ave o măiestrie cinstită. Apoi să știm, că cărămizile sunt foarte căutate. Azi mai tot se zidește din cărămidă. Și cărămidarii de n'ar ave venituri să facă chiar averi, dar' ar ave mijloace de traiu. Ean să cercăm și cu aceasta!

Unelte trebuie foarte puține și ieftine. Pământul din care se fac cărămizile îl dă proprietarul, pe seama cui le face, ear' dacă cărămidarul e om cu stare, 'și-l arêndează el dela comună. Tot asemenea este și cu paiele și lemnele trebuitoare la arsul cărămizilor. Acestea le dă proprietarul, ear' muncitorii capătă plată pentru munca lor. Și au de lucru de primăvara de timpuriu până toamna târziu. Deci — decât nici o măiestrie, barem cărămidăria să o învețe copiii oamenilor celor săraci.

Curelari. Intre multele lucruri ce le folosim, unele sunt de curea, cum sunt bună-oară șerparele, curelele dela opinci, hamurile și altele. Acestea încă trebuie cumpărate tot dela străini. Și aceasta numai din pricină că nu avem curelari din neamul nostru. Că de va fi unul doi în cel Brașov ori Sibiu, aceea e puțin. Ba și atunci, când ar fi în fiecare oraș câte unul și atunci e prea puțin. Ar fi bine să avem mulți pe la orașe și barem câte unul pe la comunele mai mari. Se poate învăța în 3—4 ani.

Pardositorii au la orașe bune venituri, ear' unelte au foarte puține. Măiestria lor are căutare peste tot anul, afară de dricul iernei. Deci, cu deosebire Români dela orașe, să nu se ferească de această măiestrie cinstită. Par-

Sau denu ai rînd a crește boi, pune-ți banii cruțați într'o cassă de păstrare (bancă), și auzind ficiorii că fata ta are bani gata, chiar și de nu va fi ruptă de harnică, se vor îmbulzi ficiorii la peșite. Sau de n'ai familie, dă-i împrumut. La cine? Îți voiu spune eu, este cui, este un domn, care primește împrumuturi fără contract, fără intabulare, și totuși așa mare camătă dă, cât nime altul.

Sunt lipsiți, necăjiți și săraci destui în satul tîu, fă milă cu ei, și vei implini porunca care zice: »Am fost flămînd, m'ai hrănit, am fost însetat, m'ai adăpat, am fost gol, m'ai îmbrăcat, am fost morbos m'ai cercetat, și vei primi pentru aceste binefaceri așa de mare camătă, cât dela nimeni dela altul: acest împrumutător e Domnul cel puternic din ceruri. (Va urma).

dositorii români din Bistrița sunt vestiți, și 'și-au făcut stare cu măiestria lor.

Croitoria încă este o măiestrie ce se plătește bine la orașe. Dar' și la satele mai mari, în opide, cari sunt așezate mai în centre, și acolo ar pute trăi câte un croitor doi de-ai nostri. Vedem că trăesc prin așa comune mari câte un Jidan părăsit, care mai numai strică marfa, și are căutare. Că pe sate prind a se înmulți nădrăgarii, și din 6—10 comune din jur toți lucră la câte așa un croitor Jidan. Oare n'ar fi mai bine dacă în locul Jidanului ar fi Român? Să cuprindem noi locul, să nu-l lăsăm tot străinilor. La început va merge cam greu, la ori-ce măiestru, până s'or deprinde oamenii cu el, până vor vedea că în adevăr lucră bine, frumos și că nu-i poartă cu vorba. După-ce-i ese însă numele de om de omenie și măiestru priceput — e căutat din mari depărtări. În 3—4 ani se învață și croitoria. Pe la orașe avem ici-colea măiestri buni în croitorie.

Să dăm copiii nostri la învățatură la acei măiestrii, că dându-le măiestria le dăm avere. De nu ar pute trăi în satul lui cu acea măiestrie, largă-i lumea, mai ușor va căpeta de lucru fiind meșteșugar, decât atunci, când nu știe nimic, numai să ridice până nu mai vede bine.

I. P. R.

Pentru economii nostri.

— Mașină de sîmînat. —

Vestim pe economii nostri din comunele de pe teritoriul comitatului nostru, unde până acum nu se folosește mașina de sîmînat, că subsemnatul comitet central este aplicat a da în mod gratuit spre folosire mașina de sîmînat.

Cei-ce doresc să folosească această mașină să se adreseze subscrisului comitet cu posibilă grăbire.

Mașina se ia în primire în Sibiu și are să fie transportată la fața locului și înderēt pe cheltuiala proprietarului ce o cere și care are să garanteze pentru înapoiarea mașinei în timpul hotărît de comitet și în stare bună. În cerere să se arete și timpul, de când și până când voește să o folosească.

Dacă în comuna, unde se va duce mașina, nu se află om priceput la cărmuirea mașinei, comitetul își rezervă a angaja de aici un om priceput și pe cheltuiala celui-ce o cere.

Ar fi de dorit, ca fruntașii din comunele interesate să iee înțelegere în această afacere și cererile să se facă într'una pentru mai mulți proprietari.

Sibiu, 3/15 Februarie 1900.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«.

Dem. Comșa,
president.Vic. Tordășianu,
secretar.

SEATURI.

Impotriva tusei.

Dacă vrei să scapi de greutatea de piept și de tusa, pune la foc o oală nouă cu 2 litre de bere, ear' într'nsa mai pune de 20 de bani dela apotecă flori de Pulmonaria officinalis (Zungenkraut), $\frac{1}{4}$ de litru de miere albă și o mână bună de țărițe de grâu. Oala ferbe așa la foc, până-ce scade pe jumătate; după aceea se ia deoparte și se lasă până-ce se răcește fertura, care apoi se străcură prin sită și se toarnă în sticle; dintr'nsa ia cel-ce are tusa în fiecare zi câte 5 ori 6 lingure.

Căldura din grajduri.

Căldura din grajduri are o înriurintă foarte însemnată asupra nutrețului vitelor. Astfel s'a constatat, că cu cât un grajd e mai rece și mai friguros, cu atât mîncă vitele mai mult nutreț în acelea, și din contră cu cât grajdul e mai călduros, cu atât vitele consumă nutreț mai puțin. De aceea și auzim iarna de multe-ori pe plugari zicînd, că dacă e timpul mai moale și mai cald, atunci și vitele fac mai multi ogrinji, ca dacă e frig și ger.

Convinși despre aceasta, economii învățați au început să pună în grajduri câte un termometru sau măsurător de căldură și de frig, îngrijind, ca căldura în acelea să fie deopotrivă dela 15—20 grade Celsius. Prin căldura aceasta ei fac să le rămîna dela fiecare sută câte 15—20 măji metrice de nutreț.

Îngrijirea purceilor întărați.

O econoamă germană scrie în privința aceasta următoarele: Am crescut până acum destui purcei în economie. Cu toți am isbutit și în vreme scurtă s'au făcut mari și frumoși. Aceia au rămas totdeauna scutiți și de boale. În toată ziua purceii mei umblă câte două ore pe afară și atunci cotețul îl las deschis ca să se aeriseze. De mîncat le dau la început de câte cinci-ori, mai târziu de câte patru ori și apoi de câte trei-ori pe zi. Vara le dau nutrețului mai rece, ear' iarna cevași mai călduț. Cel mai bun nutreț pentru purceii mici sunt cartofii, cari se dau întregi și amestecați cu făină, ear' mai târziu și cu țărițe, apoi grăunțele de orz și ovēs. Nutrețului prea apatos cufurește și gârbovește purceii până sunt mai mici.

Știri economice.

Telegrame pe sate. Dela 1 Martie încolo, ori-ce telegramă dată pentru o comună unde nu e poștă și telegraf, va fi dusă celui adresat prin un espres (om anume trimis dela telegraf), avînd a plăti sau acela care trimite telegrama sau acela căruia 'i-se trimite o taxă de o coroană, fără privire la depărtarea stațiunii telegrafice dela comună.

Însoțirea de credit sîtească sistem „Raiffeisen“ din Cut, precum aflăm 'și-a înaintat statutele la tribunalul regesc din *Alba-Iulia*, spre luare la cunoștință și spre a *înregistra firma*. Actele însoțirii s'au lucrat după formulele primite dela comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului«. La însoțire s'au înscris peste 100 cuteni și este speranță că nu va rămîna o singură gazdă de dai Doamne, care să nu se înscrie.

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Cele patru operațiuni fundamentale.

Patru modele de lecții de fond din Aritmetică.

Lucrate după planul »Treptelor formale«.

Pentru bieniul II. (clasa a III-a elementară nedespărțită), de **Iuliu Birou**, învățător în Ticvaniu-mare.

(Urmare).

LECȚIUNEA III.

Înmulțirea.

I. Prepararea lecțiilor.

1. Lecțiile indirecte.

Bieniului III. Problemă geometrică practică.

Bieniului I. Esercții aritmetice abstracte, ori o problemă practică.

Bieniului II: Clasa a IV-a ascultă cu atențiune la cele-ce se vor vorbi cu Clasa a III-a — căreia i-se predă:

2. Lecțiunea directă.

Aritmetica.

Subiectul (materia) lecțiunei: *Înmulțirea.*

Notă. Modul și mijloacele de învățământ, ea la lecția I.

A. Din lecțiunile vechi.

1. *Esaminarea repețitoare a vechilor idei opereptive* (vechilor sintese progresive.

Școlari din clasa a III-a, ascultați cele-ce vă întreb!

Ce problemă ați avut să rezolvați în liniște? (... problema: »Un econom a vândut 4 hectolitri de grân cu 8 fl. fiecare hectolitru.« Câți florini a luat el pe cei 4 hectolitri?«)

Ce lucrare ați făcut spre a afla câți florini a luat economul pe cei 4 hectolitri de grâu? (... înmulțire). Ce număr ați înmulțit? (... pe 8). Cu ce număr ați înmulțit pe 8? (... cu 4). Din ce se compune numărul 8? (... din 8 unități). Dar' numărul 4 din ce se compune? (... din 4 unități). Cum ați așezat numerii spre a-i înmulți? (... în linie orizontală astfel: $4 \times 8 = 32$). Ce semn ați pus între cei doi numerii? (... semnul =, egal). Cât ați aflat că fac de 4-ori câte 8? (... de 4-ori câte 8 fac 32). V'a dat la toți același rezultat? Cei-ce au alt rezultat se coreagă căci, au greșit! Așadar' câți florini a luat economul pe cei 4 hectolitri de grâu? (... 32 fl.).

2. Anunțarea noiei lecțiuni.

Bine! Fiți cu băgare de seamă, că astăzi veți învăța ce este înmulțirea și cum se face înmulțirea numerilor scriși în linie verticală. (Învățătorul scrie sus pe tablă subiectul noiei lecțiuni):

Înmulțirea.

Ce veți învăța astăzi?

B. Predarea noiei lecțiuni.

I. *Claritatea — Deducțiunea primă* (cu fazele sale).

a) Problema I.

Băgați tăblițele: 1, 2, 3! Scoateți acum caietele de Aritmetică: 1, 2, 3! Veți scrie cu toții în caiete problema ce voiu dicta și scrie eu pe tablă!

»Un țăran a vândut 3 berbeci cu 9 florini fiecare berbec. Câți florini a luat el pe cei 3 berbeci?«

Cine știe să spună problema aceasta? Spune tu N! Cine a vândut berbecii? Câți berbeci a vândut țăranii? (... 3 berbeci). Câți florini a luat el pe 1 berbec? (... 9 florini). Ce voim noi să aflăm? (... câți florini a luat pe 3 berbeci). Dacă pe 1 berbec a luat 9 florini, pe 3 berbeci va lua el tot 9 fl.? Va lua el mai mult ori mai puțin? (... mai mult). De câte-ori va lua el câte 9 florini mai mult? (de 3-ori). Ce lucrare trebuie să facem ca să luăm pe 9 de 3-ori? (... înmulțire).

(Va urma.)

Ceva despre educațiune în genere.

— De **Ioan Toduțiu**, învățător. —

(Urmare și fine).

În zilele de azi mulți sunt în cea mai deplorabilă stare, nu sunt îndestulați cu soarta, nu pot fi folositori societății omenești; nu-și află mângăierea aici pe pământ. Mulți — zic — sunt în cea mai mare miserie, și desperați umblă în sus și în jos, ca un meteor rătăcit, ce nu-și află punctul seu fix. Toate aceste neplăceri provin din educațiune și instrucțiune; de unde provin apoi toate lipsele ce le întimpină omul în calea vieții.

Adesă în oamenii, de stare de jos, se află talenturi ascunse, de a pute face dintr'ânșii oameni buni, filosofi înțelepți, și oameni de mare nume, însă unii ca acestia pentru lume rămân mai totdeauna perduți, căci n'au avut parte de educațiune și instrucțiune recerută, le-a lipsit ajutorul de a se fi putut deștepta atari talenturi și puteri sufletești întrînșii.

În zilele de acuma, mulți se cugetă numai într'acolo, că adecă cum se adune moșii, cum se se facă bogați, ear' la urmași (noua generație) nici nu cugetă, și prin urmare, nici nu se prea interesează de creșterea lor; de unde putem deduce; că s'au corupt moravurile cele bune în neamul omenesc; urmarea: secolul al XX-lea poate să aducă cu sine decadența omenimei în moravuri. Educațiunea cea adevărată putem zice, că n'a mers treptat cu instrucțiunea; pilde nu ne trebuiesc, căci vedem, că oamenii nu cercetează regulat casa lui Dumnezeu, nu țin solemn Duminecile și sărbătorile, apoi mulți sufer de o patimă așa zisă a beției: filoxera omenimei; ceea-ce nu provine din altceva, decât din educațiune cu sisteme greșite și din relele exemple.

Să privim la Svedia și Norvegia, unde pruncii acasă, dela părinți, învăță religiuena, a ceti și a scrie. Ceea-ce înseamnă că acolo pe educațiune și instrucțiune pun mare pond. Să vede, că părinții precum și educătorii își pricep chemarea lor sublimă. La noi, — una ca aceasta nu se întâmplă, mai ales pe la sate, — durere, până acuma nu s'a observat.

Părinții și învățătorii trebuie să iee deci — de acuma începându — o vie

activitate în împlinirea esactă a datoriilor lor. Trebuie să straforme societatea omenească, căci altminterea, pe omul decăzut, necrescut, întunecat și cu multe patimi, îl așteaptă o decadență; omul imoral, fără lege, nu poate avea viitor fericit, căci viitorul este al omului moral-religios și iubitor de lucru și de curățenie împreunate cu păstrare.

Educătorii trebuie să-și înceapă activitatea cu mijloace fragede aplicate din iubire. Să se nisuiască a pune în creșterea tinerilor generații o basă solidă, căci apoi mai încolo ușor vom pute edifica, dacă educațiunea cea bună încă de acuma va prinde rădăcină în tinerile mlădițe.

Trebuie, ca pe prunc să-l creștem în frica lui Dumnezeu, a tot ce e bun și folositor pentru dînsul. Acelea cunoștințe de cari are pruncul lipsă în viață, le învață în școală.

Înainte de a intra însă pruncul la școală, e sub grija părintească. Părinții au o sfânta datorință, — ca înaintea pruncilor — să umble tot cu exemple bune, frumoase, de oare-ce, vorbe mișcă ear' exemplele atrag, și atari exemple, pentru prunc pot fi folositoare sau vătămătoare pentru întreaga lui viață. Să nu uite părinții, că pruncul urmează tatălui seu, ear' fiica merge după urmele maicei sule. Mai departe, părinții au datorința, ca pe prunci, când le vine timpul, să-i pregătească și trimită regulat la școală. Este o datină greșită dela părinți, de a amenința pe prunci pentru ori-ce greșală cu școala zicînd: »Lasă, că vei merge tu la școală, acolo vei învăța tu omenie cu vergașul dela dascăl«. Aceste vorbe nu se țin de educațiune, și în loc să-i alipească părinții pe prunci de școală, mai tare îi înstrăinează; pe unii pentru totdeauna. Fiecare părinte sau educător trebuie să știe, că școala e un loc sfânt, ce are de scop, a crește oameni religioși-morali, bravi și de omenie; dacă însă se perde din vedere acest scop mare, atunci și bisericile rămân goale, căci acei oameni și-au pierdut dinaintea ochilor scopul, ce duce la calea mântuirii.

Acel popor e mai cult, mai puternic, mai vestit, care e prevăzut cu o educațiune coresponzătoare scopului.

* * *

Ca din tinerile mlădițe ale națiunii Române — cu timpul — se se desvoalte niște oameni religioși, bravi, de omenie; folositori pentru societatea omenească, trebuie ca educațiunea să pună un fundament solid, căci fiecare poate fi convins că: »din educațiune se devină tot binele și frumosul ce și-l poate cineva închipui după-cum din ignoranță provin acțiunile triste și scelerate«.

Trebuie, că din cea mai fragedă etate a pruncului să înrădăcinăm în inima și mintea lui simțul religios-moral; dacă am făcut aceasta, atunci am straplântat în inima și mintea lui o așa icoană, ce nu se sterge nici atunci, când: »nobila pulvere din cadavrul părinților — educătorilor — de mult deja, s'a strafomat în țărîna pământului«.

Să nu perdem din vedere, că fiecare prunc mai întâiu trebuie instruat în limba sa maternă, apoi alta, căci a sili pe cineva să învețe în limbă străină și limba sa maternă a o neglija este un păcat grozav, pe când pe lângă limba sa maternă a învăța și limbi străine este un merit.

Mai întâiu deci trebuie să-i învățăm, să le enarăm istorioare morale-religioase în limba noastră maternă.

Mai departe, să-i învățăm a iubi lucrul, căci: »*Lucrul este balsamul sângelui, el este izvorul virtuții*«. Numai atât ai trăit, cât ai lucrat. Viitorul este al omului muncitor! Care nu muncește, care nu învață, care își petrece zilele vieții în trândăvie, acela din lume e pierdut, căci: »*Lenea este otrava trupului și a sufletului, doica stricăciunii, mama fărădelegilor, unul dintre cele șapte păcate de moarte, perina diavolului*«.

Révașul școalei.

Concurs. Comitetul central al »*Reuniunii învățătorilor gr-cat. din jurul Gherlei*« scrie concurs pentru elaborarea următoarelor teme de disertațiune:

1. »*Încât s'ar pute delătura prin lățirea cunoștințelor naturale credința deșertă și superstițiunile din popor?*«

2. »*Să se arete importanța studiului religiunii în școala populară*«.

3. »*Întru-cât poate să influențeze esemplul preotului și al învățătorului asupra poporului nostru la purtarea unei economii raționale?*«

Premiul pentru fiecare temă este o sumă de 10 coroane din cassa Reuniunii.

Estensiunea operatului are să fie 3—4 coale format quart. Terminul lucrării Dumineca Tomei 1900, pe când operatul e de a se subșterne la subscrisul comitet central dimpreună cu epistola sigilată pe care va fi scrisă devisa concurentului, eară în lăuntru sub sigil numele aceluia.

La premiile aceste pot concurge numai învățători actuali din cercul Reuniunii.

Dela comitetul central al »*Reuniunii învățătorilor gr-cat. din jurul Gherlei*«.

Gherla, 12 Februarie st. n. 1900.

Ioan Papiu, **Dionisiu Vajda,**
președinte. secretar.

CRONICĂ.

Dar bisericesc. Domnul notar cercual Ioan Todor din comuna *Dileul-român* a cumpărat pentru biserică noastră gr-cat. o Evanghelie cu litere latine, în preț de 26 coroane. Pentru această faptă marinimoasă și nobilă subscrisul pe această cale îi aduc mulțumită în numele tuturor credincioșilor din sus menționata comună. Dileul-român, la 11 Februarie 1900. *Teodor Pitea*, docent ambulant.

Biserică nouă în Spini. Comuna Spini, cu poporațiune română gr-catolică, fiind neconținut bântuită de esundarea *Târnavei-mici*, în 1873 s'a fost strămutat la loc ceva mai scutit, mutându-și și biserică (de lemn). Aceasta fiind slabă și învechită, prin mutare s'a stricat încă și mai mult, așa că scurt

după aceea devenise numai ruine. Pe lângă toată sărăcia lor credincioșii (vr'o 75 familii) au pus umăr la umăr și în toamna anului trecut au început să-și clădească o biserică nouă pe basa planului aprobat la forurile bisericești încă în 1888. Biserica este aproape gata și probabil în primăvara anului curent va pute fi sfințită. Mult a ușurat credincioșilor realizarea scopului lor protopretorul *Ludovic Gyárfás*, care, pentru-ca poporeni să poată da ajutorul de lipsă la lucrările de edificare, i-a scutit de prestarea lucrului la drumurile vicinale. Asemenea și notarul cercual *Gregoriu Șimon*, care pe lângă ajutoarele esoperate din alte părți a dăruit spre scopul edificării bisericii suma de 100 fl. și vr'o câțiva stângini de peatră, ear' adjunctul notarial *Filon Coroj* a venit și el în ajutor cu obolul seu, dăruind spre scopul edificării suma de 10 fl. Astfel prin sîrguință și bună înțelegere credincioșii parohiei din Spini au ajuns să-și aibă biserică nouă, corăspunzătoare recerințelor timpului.

Doi advocați din *Panciova*, unul *Hody*, altul *A ller*, la o pertractare în fața trbiunalului de acolo s'au palmuit și s'au bătut strașnic cu scaune. »*Aface-rea*« s'a tranșat după aceea »pe cale calerească«.

Arși de vii. *Carol Mayer* din *Merini* plecând la petrecere împreună cu soția sa, a lăsat singuri acasă pe cei trei copilași ai lor, cari jucându-se cu foc și-au aprins hainele. Toți trei au fost arși scrum!

Protopopul *Belințului*. În consististorul plenar ținut în *Arad*, a fost întărit nu dl *Dr. Petru Ionescu*, care întrunise 51 voturi, și toate voturile parohiei *Belinț*, ci dl prof. *Gerasim Sêrbu*, care avuse numai 13 voturi.

Cruzimea nebunului. În *Elisabetinul Timișoarei* zilerul *Petru Tasch*, de 54 ani, în atac de nebunie a sfărmat toate obiectele din casă. Înainte de a începe vandalismul și-a aprins două lumini și s'a rugat mult pentru nevastă-sa, care trăește despărțită de el. La chemarea căsenilor a sosit poliția, dar' când a dat să între în odaie, nebunul a isbit șecura în capul unui polițist, pe care — din norocire — l-a lovit numai cu toporiștea. Legat în cămașă de forță a fost dus în spital, unde neconținut se roagă pentru nevastă-sa.

Sinucidere în *Mohu*. Un smintit de minte s'a spânzurat Luni în închisoarea comunală din *Mohu*, cu nojița dela opincă și în stare de șezut. Svoindu-se în sat, că nenorocitul ar fi fost bătut în închisoare, a eșit ieri la fața locului comisie de medici, ca să-l secționeze, dar' nici un om din sat n'a voit să desgroape pe mortul. Astfel a rămas să ese a doua-oară comisia azi, pe când antistia avea să aducă țigani, cari să-l desgroape.

Soartea colonelilor în războiul african. În războiul dintre *Buri* și *Englezi* colonelii englezi au cea mai nenorocoasă soarte. Dintre 46 coloneli 16 sunt afară de teatrul războiului, 8 au murit în lupte, 6 sunt răniți și 2 sunt captivi la *Buri*. Dintre cei 6 coloneli ai *highlanderilor* 4 au murit și 1 e rănit.

Șahul *Persiei*, *Muzzafer-eddin*, a fost invitat de *Țarul Nicolae II.*, ca în călătoria sa prin *Europa* să se abată și pe la *Petersburg*. Pe timpul petrecerii sale în capitala rusească *Țarul* i-a pus la dispoziție palatul de iarnă. Probabil că *Șahul* va face vizită și la *Viena*, *Berlin* și *Londra*.

Înecată în imală. Soția lui *Moș Stefan* din *Poiana (Bihor)* în calea spre casă din comuna învecinată a căzut într-o băltoacă de imală din mijlocul drumului și s'a înecat. Autopsia medicală a constatat, că nenorocita avea boală de inimă și cuprinsă de dureri pe cale, a căzut în tină și nu s'a mai putut scula.

Amica *Burilor*. Fiica de 15 ani a unui comerciant din *Stuttgart* zilele trecute s'a furișat de acasă și a plecat la *Hamburg* spre a se imbarca pentru *Transvaal*, unde să între în oastea *Burilor* ca îngrijitoare de bolnavi. Poliția din *Hamburg*, avisată despre dispariția coconiței, a prins-o în *Hamburg* și în butul tuturor protestărilor ei a trimis-o acasă la părinți.

Ticăloșii. Din *Felina* (comitatul *Târnavei-mari*) ni-se scrie:

Vă rog a publica în mult prețuita »*Foia Poporului*« unele fapte ticăloase săvârșite de harnicul nostru primar *Nicolae Drăgan*, cel pus de dirigătorul, ear' nu ales de popor. Ca să-l pună primar, făgăduit-a că va sprigini școala de stat și va fi dușman celei românești. Și s'a ținut de cuvânt! Ba făcut-a și ce n'a fost făgăduit.

A vândut izvorul satului la dirigătorul ungar, ca din mijlocul uliței să-l conducă în grădina lui, ear' oamenii să nu-l mai folosească.

A spriginit pe *Jidanul*, ca numai el să țină cârcimă, deși voia și un *Român* să deschidă.

Mai mult:

Erau oamenii deprinși a se aduna în serile cele lungi de iarnă la învățătorul, care le cetia și esplica »*Foia Poporului*« și povești și novele de dl *Pop Reteganul*. Harnicul de primar i-a pîrit la gendarmerie că se adună și fac politică în contra statului și a stăpânirei. Și gendarmii au chemat pe învățătorul *Nicolau Brânduș* și pe pacinicii locuitori români: *George Suci*, *Teofil Hantău*, *George Hantău* și *Lazar Moldovan*, cu cari au luat protocol lung. Dar' toți au dat răspunsuri vrednice, că adecă ei s'au adunat la învățătorul să se lumineze, nu să facă agitație. După acestea gendarmii — că bageama ei sunt mai mari în țeară — au oprit ori-ce intruire de mai multe persoane.

Eată ce trebi minunate face un primar »pus« de nu știu cine, ear' nu ales de popor! Să-i fie rușine și de ocară să fie!!

Din *Săsăuș*. Despre stările din *Săsăuș* ni-se scriu următoarele:

Până acuma oamenii din comuna *Săsăuș* erau nepăsători față de înaintare și față de ce e bun, chiar și față de biserică, pentru care n'a jertfit de un lung șir de ani nimeni nimic spre a o înfrumșeța.

Acum însă am văzut semne de îndreptare, căci la îndemnul harnicului cantor *Ioan Bânda* oamenii mai cu dare de mână au colectat o sumă de 20 fl. și au cumpărat un candelabru și niște candelă mici pentru biserică. Fapta aceasta frumoasă îndată a fost urmată de femei, cumpărând și ele un candelabru frumos în biserică. Eată deci niște fapte, cari se laudă de sine, deși în porție cu starea materială a *Săsăușenilor* sunt mici; ca început sunt de laudat.

Tot tinêrul cantor a îndemnat o seamă de ficatori de au abonat împreună cu învățătorul »*Foia Poporului*« și »*Bunul Econom*« și în fiecare *Duminecă* se adună și cetesc aceste foi, câștigându-și și din ele frumoase cunoștințe pentru viață.

Plânsori. Din *Finteușul-mare* ni-se scrie, că învățătorul cu preotul de acolo sînt zădărniciți în lucrările lor chiar de curatorul bisericeii, care — fiind om avut și batjocoritor — crede că trebuie să știe el mai bine cursul tuturor lucrurilor din lume. E destul de rău că chiar și curatori (epitropi) se află cari sînt dușmani ai bunelor lucrări.

— Din *Sân-Mihaiu* (lângă Turda) ne scrie un fruntaș, că școala română de acolo se află în stare slabă, e neglijată, nevăruită, nu-s bănci bune etc. Aceasta e dureros cu atât mai mult, că în comună se află școală de stat, unde încep și Românii a merge. Vina — după-cum ne scrie corespondentul — e în linia primă a curatorului primar și zice, că nici preotul nu se interesează de școală. Întrebăm ce înseamnă aceasta? E dureros când noi înșine nu ne facem datorița față de ce e al nostru.

Necazul Ungurilor din Sava. Ni-se scriu următoarele:

În comuna *Sava* (comitatul Clujului) în anul 1897 s'a întemeiat o fabrică de maghiarisare (școală de stat), deși Unguri sînt numai vre-o trei familii, și aceia mai bine vorbesc românește decât ungurește.

Mare bucurie îi cuprinse pe sormanii de Unguri când auziră că li-se face și lor școală. Dar' cu atât le fu mai mare supărarea, când le-a venit la școală un învățător român din jurul Brașovului, care nu e bine văzut la Unguri, de oare-ce el în loc să meargă la biserică lor să cânte, merge la cea românească.

Ce să înceapă? S'au apucat și au făcut o rugare la inspectorul din Cluj, prin care se roagă să le trimită un învățător de legea lor, care totodată să le fie și cantor.

Aceasta a fost în anul 1899 — primăvara. Acum așteaptă Ungurii toamna să vadă că ascultat-a inspectorul ruga lor. Ce să vezi? Când e să se înceapă anul școlastic, eară vine învățătorul cel de Român. Și așa Ungurii au rămas fără „cantor“.

În loc să-i maghiarizeze pe Români, să romanizează ei înșiși, căci d-nul învățător și pe Unguri îi învață „Tatăl nostru“ românește.

Până stă sus un mare Român din Sava, până atunci Ungurii nu 'și-or ajunge scopul. **Un sătean.**

Cununii. *Traian V. Molora*, cleric absolut și ales paroch al Gernesigului și d-soara *Maria Tomuș*, își sîrbeară cununia lor, azi, Duminică, 13,25 Februarie a. c. la 4 ore p. m., în biserică gr.-or. din Abrud.

— *Maria L. Ghimbășan* și *Octavian Popp* își sîrbeară cununia lor în 25 Februarie st. n. a. c. la orele 4 d. a., în biserică română gr.-cat. din Făgăraș.

— Dl *Ioan Banciu*, zelosul și inteligentul naționalist din Seliște, 'și-a sîrbat Duminică, în 18 Febr. n., cununia cu d-soara *Sabina Florian*, în biserică cea mare din Seliște.

Concert Corul român bisericesc și lumenesc din *T.-Cubin* aranjează azi, la 25 Februarie st. n. 1900 concert împreună cu reprezentațiune teatrală în favorul fondului său propriu, cu un program bogat și variat.

Unde iubilează mușteriii. Firma Edmund Mauthner, furnisor de curte ces. și reg., comerciant de semințe în Budapesta, 'și-a sîrbat în 25 Ianuarie a. tr. iubileul de 50 ani dela înființarea sa. Din preț-curantele firmei publicate în cursul acestui an, cari sîrbesc publicului agronom și ca îndreptar în afaceri de economie, se poate vedea că o mare parte a mușteriiilor încă iubilează, precum se dovedește aceasta din suțele și miile de scrisori de recunoștință. Aceasta e de mare însemnătate și valorează mult într'o perioadă ca cea prezentă, când țeara e inundată de semințe de trifoiu american și de alte soiuri de semințe americane de calitate inferioară. Peste tot e îndeobște recunoscut, că firma Mauthner e unica la care agro-

nomii și grădinarii se pot adresa cu deplină încredere. De zeci de ani își procură dela firma Mauthner trebuințele de semințe toate domeniile austriace și ungare în frunte cu Alteța Sa ces. și reg. popularul Archiduce Iosif. Dar' nu numai domeniile mari, ci și partea propenderantă a economilor din țeara noastră și toți aceia cari se ocupă cu grădinăritul sînt clienți stabili ai firmei *Edmund Mauthner*, care tot mai mult și în cercuri tot mai largi câștigă simpatia publicului.

Dl *Petru Conda* face cunoscut, că fiind ales învățător în Iancahid (comitatul Torontal) și trebuind să se strămute la noul său post, a fost silit să întârzie cu editarea opului *»Drepturile și datorințele învățătorilor confesionali«*. Cere deci pe această cale scusele abonaților la acest op.

Petrecerea din Ighiu, dată la 14 Februarie st. n. cu elevii școlii elementare de acolo, precum ne scrie un oaspe, a reușit foarte bine. Public a fost mult, chiar și de prin comune mai îndepărtate. Între cântări corale s'a jucat piesa *»Despre lux«* și *»Păstrarea«*, ceasta din urmă compusă de Ioan Domșa, învățător în Ighiu. La finea programului un elev de 7 ani a perorat un discurs de felicitare la adresa iubilantului Metropolitan Dr. Victor Mihályi, ear' după eshaurierea programului, la dorința generală juristul Victor Pop a predat cu mult haz cantoneta *»Baba Anghelușă«*.

Casuri de moarte. Vasiliu Mușoiu, proprietar în Hoghilag (Holdoi'ág) și Ana Mușoiu ca părinți Zosim Mușoiu, proprietar și Vasiliu Mușoiu, practicant de notar ca frați cu frați cu inima înfrîntă fac cunoscut că fiul lor, resp. frate Ioan Mușoiu, în vîrstă de 18 ani după scurtă dar' grea boală la 23 Februarie a. c. st. n. a răposat în Domnul. Fie-i țărina ușoară și pomenirea vecinică.

† **Eutimiu Vuia**, învățător emerit, care 30 de ani a servit ca învățător confesional, a răposat Sâmbătă (17 Februarie n.) în etate de 58 ani. Înmemntarea 'i-s'a făcut în 19 Februarie în cimitetul gr.-or. din Răchita (tractul Belințului), sîrbîșind ceremoniile funebrele preoții A. Jucu din Răchita, A. Manuil din Bichigi, D. Iolezan din Basesți și N. Iancovici din Monoștor. Cîntările funebre le-au executat alternativ corul plugarilor și corul învățătorilor. Pe răposatul îl deplînge soția sa Emilia și fiul Iuliu, învățător în B.-Comloș.

Proces pentru preamărirea lui Horia! O telegramă dela Orăștie ne aduce vestea senzațională că Marți, la 27 Februarie n., redactorul foștei „Revista Orăștiei“ va avea înaintea tribunalului din Cluj un proces intentat pe cuvîntul că prin un portret a preamărit pe Horia. **Ântăiu Iancu** acum Horia!

Praporul confiscat. Acum vreo-cîteva săptămîni am comunicat ridicula ispravă a gendarmeriei noastre de model, care a confiscat praporul bisericeii gr.-or. din *Poiana*, cu ocaziunea procesiunii obicinuite de *Ispas*, fiindcă 'i-a durut pe gendarmi ochii de colorile vînet, galbin și roșu, cari se aflau pe el, acoperite în parte de icoana Maicei Domnului. Azi aflăm, că vicecomitele comitatului *Sibiu*, în urma recursului înaintat în numele comunei bisericești *Poiana* de către dl avocat Dr. *Liviu Lemény* din Sibiu, a constatat purcederea necorectă a gendarmeriei și a dispus *eliberarea praporului* confiscat.

RIS.

Am gîndit oă-'s găște.

Îl duc pe Țigan la primărie să-î iee socoteala, că furase niște găini dela un Român din sat.

— Bine mă, fi zice primarul, nu te mai astîmperi, nu te mai lași de hoții.

— Ce hoția, domnule primarule, eu n'am făcut nici o hoția!

— Ce fel n'ai făcut nici o hoție?... Nu te-a prins omul la găini?

— Da ce, eu m'am dus să fur găinile lui, domnule primarule?

— Apoi ce-ai căutat la coteț?

— Eu am gîndit că-'s găște, zău!

POSTA REDACȚIEI

Gălișeanu în Ib. Apelul și ideea d-tale e foarte bună. Vom folosi-o.

Sân-Mihaiu. Am dat din corespondență partea privitoare la ce avem mai scump, la *școală*. Celelalte sînt mai mult personale, vî stă calea deschisă a face arătare la protopop etc.

T. V. în Ö. „Tricolorul“ e slab, nu se poate publica. Adună mai bine poesii populare.

Abonentului nr. 2202 (Sebeșul-săseș). Publicarea de 3-ori costă 4 coroane și 20 bani. Trimite banii și textul publicației.

Abonentului nr. 736. Lucruri de acestea, dacă sînt întemeiate, arătați-le la dirigătorii bisericești mai înalte.

Streja—Cârțișoara. Nu 'ți-e destul, că preotul d-voastră a fost suspendat? La ce să mai publicăm.

G. N. în D. „Slăcina Sasului“ e rușinatoare pentru Români nu se poate publ. ca.

A. H. în C. Poesia e slabă, nepublicabilă. Nr. 1 nu mai avem.

A. S. în Lud. Vezi răspunsul dinainte, nu mai continua, ci, dacă vrei, adună poesii populare.

Abonentului nr. 792 (T. T. în P.). Am primit și la timpul său poate se va publica. Ne pare rău, dar' foaia pe credit nu o putem da. Două coroane doar' nu e așa mult, trimete-le.

I. N. în Doștat. S'a publicat. Mulțumite. Nu ați avut bunătatea să copiați statutele, ca să le publicăm? Ați face un bun serviciu poporului nostru.

N. V. în Tapu. Vezi avisul publicat azi.

Ab. 3342. Dialoguri potrivite află în *»Prietenul săteanului român«* de I. P. Reteganul. Scrie tipografiei A. Todoran în Gherla (Szamos-Ujvár).

Semînță de acași se caută spre cumpărare. Cine are sau știe de unde se poate cumpăra — să ne înștiințeze.

G. M. în T. Vom folosi articolul în nrul din nr.ii ce urmează; mulțumite. Fii bun și trimite și statutele. Apelul se publică gratis. Dialogurile și celelalte vor urma.

Abonentului nr. 3201 în Fenes. Cărți numai pe bani se poate. Cererea băieților o împlinim, 'vei primi răspuns.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș.

Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

Un tîner român

onest, ceva versat în afacerile notariale și care știe bine limba maghiară, se primește pe timp mai îndelungat numai decât ca *adjunct de notar* în cancelaria notarială a subscrisului.

Respectivul primește un salariu lunar de 26 cor., viptul întreg, cuartir și luminat.

Reflectanții să se adreseze la subscrisul. [68 1-3]

Ioan Bunea.

notar în comuna Căcova, p. u. Orlat, comit. Sibiiului.

„Convorbiri Literare“.

»E un adevărat călindar popular, care în afară de materia calendaristică obicnuită, conține materia cea mai potrivită pentru a ține deșteaptă conștiința națională în popor.

În »Dela 1848« se povestește luptele Românilor în contra asupritorilor unguri, ear' în »Răvașul nostru« se face o dare de seamă despre toate incidentele care au turburat viața românească din Ungaria dela Septemvrie 1897 până în Sept. 98.

Intr'adevăr mai rar carte care se urmărească cu atâta unitate de concepțiune scopul propus.

„TIPOGRAFIA“, SOCIETATE PE ACȚIUNI ÎN SIBIIU.

A apărut:

CĂLINDARUL POPORULUI

— pe 1900 —

Anul al XV-lea. — Ediție iubilare.

Prețul 20 cr. es. și 5 cr. porto. Compactat în pânză, de salon 50 cr. și 10 cr. porto postal.

„Floare albastră“.

»E anotimpul călindarelor. În românește până acum n'a apărut decât acesta, și probabil că el va fi până la sfârșit cel mai potrivit scopului pe care și-l-a propus, dintre toate călindarele cari vor apăre de acum înainte în țeară.

Publicația »Tipografiei« din Sibiu face o fericită excepție și merită să o relevăm. »Călindarul Poporului« e, cu adevărat, scris pentru poporul român, e o mică cronică a evenimentelor petrecute în țările locuite de Români, un modest dar puternic imbold de îmbărbătare la luptă, de înflăcărare a sentimentului patriotic.

20

Cel mai bogat

călindar românesc în monarhie. Conține 14 articoli literari, istorici, economici, poezii, doine, snoave și glume.

„Doine și icoane din lumea românească“.

Cel mai ieftin

călindar românesc. Deși e mai bogat cu o coală ca anul trecut, se vinde tot numai cu prețul cel vechiu de

20 cr.

20

„Familia“.

»O carte drăguță ca execuțiune tehnică, variată ca material, și națională ca tendență, mai pe sus de toate națională e »Călindarul Poporului« de pe anul ce vine (1899).

Cetindu-l, îți pare că stai de vorbă cu un țăran așezat și cuminte, care știe să spună atâtea lucruri, încât 'ți-e mai mare dragul să-l ascuți... Despre »Răvașul nostru« zice: »Răvașul« a devenit un fel de gazetă anuală, care conține în resumat toate chestiunile ventilate în presa noastră periodică în decursul anului.

Călindarul Poporului

pe anul visect

1900.

Anul XV.

SIBIIU.

Editura și tiparul »Tipografiei«, societate pe acțiuni.

Ilustrațiile.

1. Români din Bănat. — 2. Țărani bătrâni din Săcele (l. Brașov). — 3. † Generalul Mihail cav. de Trapsa. 4. Valea Șoimului (privești). — 5. † Alesandru Filip. — 6. † Ioan Bran de Lemény — 7. Regele Carol al României. — 8. Regina Elisabeta (Carmen Sylva). — 9. † Ioana Bădilă n. Moldovan. — 10. »Porțile-de-fer«. — 11. Mihail Butean de Bera (mareproprietar în Ciomacoz, care a făcut fundațiuni de 17.750 fl. într'o lună). — 12. Floriana Butean n. Jucan. — 13. Grigorie I. Brătianu, primul președinte al Ligei. — 14. M. Sa Monarchul Francisc Iosif I. — 15. Țarul Rusiei Nicolae II. — 16. Emil Loubet, președintele Republicii franceze. — 17. Umberto, regele Italiei. — 18. Prof. Grig. To-cilescu. — 19. Fruntașii comunei Gales: Preotul, primarul și notarul, la 1867.

20

Cel mai frumos

între toate călindarele dela noi. Hârtie fină, litere nouă, dese, tipar frumos, împodobit cu

19

ilustrațiuni!

„Români la Roma“. Raport amănunțit despre mândrele și imposantele sărbări din »Forul Traian« cu ilustrațiuni.

Prețul tot cel vechiu numai

20 cr.

20

„Răvașul Nostru“.

Icoană fidelă despre toate întâmplările de peste an din viața politică, culturală, literară și economică a Românilor. »Răvașul« e împodobit cu ilustrațiuni ca:

Împăratul-Rege. — Țarul Rusiei. — Suveranii României. — D-na Bădilă etc.

„Liga Română“.

»E un călindar drăguț, interesant și instructiv, care n'ar trebui să lipsească din casa nici unui Român doritor de a fi în curentul afacerilor românești de peste munți.

Sub titlul »Răvașul nostru«, călindarul publică cronică întreagă a cauzei naționale. O serie de bine reușite ilustrațiuni dau publicațiunei un aspect cât se poate de simpatic.

Se află de vânzare la
„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu
Cartea
Stuparilor
săteni

de
Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea
„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiu“

Prețul 70 bani plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă pe un frunză învățător, stupar priceput. Ea tractează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă ea deosebire ca premii pentru școlarele noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,
societate pe acțiuni în Sibiu.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

Cu prețul jumătate!

Almanachul

Învățătorului

Român

pe anul 1899/900,

de Iosif Velcean,

elegant compactat și cu bogat material școlastic

se vinde, într'un număr de exemplare cu jumătate prețul, adică

— numai cu 1 coroană —

învățătorilor români cari îl vor cere cu provocare la acest avis, trimițând prețul și 10 bani porto postal.

Indispensabil pentru învățători!

CAMPHOR-EIS

(de Chesebrough, Manufacturing Co, in New-York).

Medicament probat de casă în contra roșetei la față, la mâni și în contra gâdilitei uscate Pretul unei doze 80 bani (40 cr.)

— **Espedare zilnică cu posta.** —

Deposit: În apoteca lui CAROL MÜLLER în SIBIU, Piața mare nr. 10, în palatul Br. Brukenthal.

[58] 12—20

BCU **JULIUS ERÖS** Cluj

firmă înprotocolată la tribunalul comercial r. u.

MAGAZIN

de orolage, juvele, tot felul de articole de aur și argint.

Oroloj de buzunar remontoir-nichel	dela 5.— până 12 C.
Oroloj de buzunar remontoir-argint	> 9.— > 20 >
Oroloj de buzunar remontoir veritabil argint-tula, cu părți de aur	> 18.— > 30 >
Oroloaj pentru dame din aur, veritabil de Genf	> 24.— > 70 >
Oroloaje pentru domni d'n aur, veritabil de Genf	> 40.— > 160 >
Deșteptător de nichel, marcă fină	> 4 — > 6 >
Oroloaje cu pendul franc., cu resara, în cutii frumoase	> 10.— > 30 >
Oroloaje cu pendul vienez cu ponduri	> 28.— > 70 >
Oroloaje de părete, diferite modele	> 4.— > 30 >
Lanțuri de gât pentru dame, de aur	> 12.— > 40 >
Lanțuri de orolaje pentru dame, de aur	> 18 — > 60 >

Lanțuri de orolaje pentru d-ni, de aur	dela 40.— până 140 C.
Inele de aur de tot felul	> 4.— > 48 >
Inele de aur cu diamant veritabil	> 12.— > 52 >
Inele de aur cu briliant veritabil	> 24 — > 300 >
Inele de aur cu briliant imitat	> 7 — > 12 >
Cercei de aur de tot felul	> 4.— > 12 >
Cercei de aur cu diamant veritabil	> 13.— > 80 >
Cercei de aur cu briliant veritabil	> 46.— > 500 >
Cercei de aur cu briliant imitat	> 7.— > 12 >
Brățare de aur de tot felul	> 20.— > 40 >
Broșe de aur de tot felul	> 12.— > 40 >
Lanțuri de oroloj și de gât din argint	> 2.— > 8 >
Cercei și inele de argint	> 1.60 > 4 >
Brățare și broșe de argint	> 1.60 > 10 >

Juvelere de tot felul dela 15 cr. (preț de facon) până la 15 fl., precum și amulete, ju-ju-uri lanțuri, brățare, medalii broșe, ace de cravată, tabachiere și țutoare de țigarete, tacâmuri, chibritelnițe, sugarete, nasturi de manșete etc.

Fiecare obiect de aur sau de argint e examinat și probat din oficiu și pe fiecare bucată se poate vedea esact proba oficioasă (marca oficioasă); eu garantez în scris pe doi ani pentru mersul bun al orolajelor mele. Toate comanda le efectuesc imediat, pe lângă rambursă sau trimitere anticipativă a prețului, cu îngrijire.

Reparaturi de tot soiul se eseeută bine și conștientios.

Rugându-mă pentru numeroase binevoitoare comande, semnez cu deosebită stimă

JULIUS ERÖS,

Strada Cisnădiei 3. **Sibiu.** Strada Cisnădiei 3.

(Edificiul „Transilvania“).

[44] 22—52